

capítol Dotze

583

El setzèu segle

Idea de conjunt de les obres.

Acabem de veure, en alguns autors de l'Escola de València ^{com} ~~que~~ sobrepassen algunes a miad del segle XVI; però fora endavant podrem rastrear l'establiment de debats així ^{concursores i constatar} en matèria que l'influència d'Angeles March a València mateixa i a Barcelona fins preponderant fins ben entrat aquell segle. Es coneix que, amb els vocabularis i traduccions que acompanyaven les edicions castellanes i valencianes de les obres d'Angeles, no eren gaire enteses, fora de certs ~~p~~ reduïts encicles, les edicions barcelon^{encantades} ~~es~~, i sobretot la de 1560, varen ~~ser~~

Estruó, gironí, imprès a la mateixa ciutat per Baltasar Avel·la en 1501 ben lloçament; a Baltaren, a la ciutat de Mallorca (Palma) per a examinar el concurs Lullia de 1502 i els diversos autors que hi concorren.

Ens caldrà ~~anotar~~, respecte a València, anotar alguns poetes ^{onze} ~~retardats~~ ~~del~~ dels ^{quals} no hem dit res en el capítol ~~de València~~ (Escola de València) per a considerar-los virtualment fora. Apareixen impresos en 1511, els uns al concurs en honor de Santa Caterina de Sena, però la contribució dels valencians al Cancionero general ^{de mateix any} de Fernando de Castillo va influir a que alguns autors castellans posessin qualques versos ~~en~~ en valencià i que en alguna obra dramàtica representada aparaguessin personatges que parlaven en valencià. Per més que pertàngin a dates força poste-

diran qualcom dels versificadors
rivers, Jaume Bertran, Miquel Ortigues, Andreu
Martí Pineda, mestre Lluís Valentí i Jaume Sureda,
els tres darrers dels ^{quals} ens porten a l'any 1561. Hi per-
drem nota també d'En Joan Bt^a Geroni Anglés (1558?)
i de les ^{rars} poesies valencianes perdudes entre les poesies
castellanes d'En Joan Fernández d'Heredia (valencià
1552). — No deixarem d'examinar les obres poètiques
d'En dels mallorquins En Francesc d'Olesa (1538-
1540) i Benet Hispano [Epanyol] (1540-41).

Ens caldrà examinar els rars poetes catalans
de cadents, i tots els que hem anomenat fins aquí
també ho són: En Moner (imprès en 1528), el fàcil
i notable ~~Pere~~ poeta i pintor Pere Serafi (1565), En
Pere Giberga (1544-1555) i mossèn Joan Pujol
de Mataró, l'autor del poema sobre la batalla

de Lepant (1533-1573-1583), ¹⁴

Donarem una llongera ^{ullada} als autors castellans
més influïts d'obres catalanes, Alfons Álvarez
de Villasantidino i Bartomeu de Torres Naharro.

3, en darrer lloc parlarem de les Cobles i
poemes populars, tant si han estat impreses a Barce-
lona com a València; principalment ^{donades a conèixer} ~~impreses~~ per En
Marian Aguiló en el seu *Conceber vulgar o contin-
gudes* en el *Registrum de Ferran Coloma*.

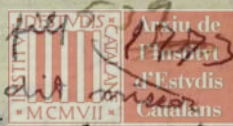
Aquesta ens ha semblat la manera de donar
una llongera idea com hem concebut ~~el~~ ^{el} de
descriure les obres que penetren en gran partida
del regle setzè ~~per~~ i donar per acabada la història
de la nostra poesia.

In nomine dñi Amen. Bat sia p les causes e
negocis ciuills e altres po Johā vilar doctor en
cascun diet dela insigna Ciutat de Barcelona
ciutada fos impedit entant q̄ no hagues facub
tat d̄ diuertir lestudi en coses sirāpes e pesser al
gūs amichs al desig d̄lls q̄ls no es amī licit cōtradir. E de
sliberat conuertir de lengua latina artificiosa en viugar lō
present petit libre am assō enpres encara la vtilitat d̄molts
qui ignoren la lengua latina los quals p la presēt traductia
en aquesta temporada sospitosa de pestilencia porā p la ob
ra mia reportar vtilitat d̄aquesta prestantissima e singular
obra la qual es amī vista tant insigna gracia e pfecta e de tā
ta auctoritat e vtilitat que no es psona que aquella tenir e
bauer no dega. car en ella es dada medicina cōtra lo mal d̄
epidmīa e es mostrat cō se deu cascun regir pesser p̄eusuat
de tant soantable mal e en tant d̄ qui les reglas d̄lō sent les

1. En Pere Miquel Carbonell (2 febrer 1834-15 17),

En Pere Miquel Carbonell pot ésser presentat amb diversos aspectes: ~~crònista~~, com a crònista no té gaire o gens d'originalitat; com a lluitador ens ha conservat bona part de la seva correspondència, com a poeta ~~se~~ sembla més original però han estat substituïts del memorial n.º 26 que les contenia; en conseqüència haurém d'utilitzar l'edició dels Opusculs d'En Manuel de Bofornell. Com a bibliòfil ha estat estudiat en 1926 per En Jordi Rubió (2). - Home curiós ~~se~~ i sense gaire originalitat, amic de datar les produccions, repetint ~~el seu nom amb~~ constantment amb certa puerilitat, el seu nom, seguit dels seus caràcters, tantes vegades com produïa la cosa més nimia, una

528
quartel·la, apareix capçada amb un titol amb
pulsos. És sabut que la Chroniques de Espanya van
imprimir-se per En Carles Amorós, discrepant d'un
any la portada del colofó, en 1547 i 1546. Per curio-
sitar reproduïrem el ~~per~~ Marg paragraf final: "Recor
com aquesta historia de Espanya comenci de ordenar
e compondre y escriure yo Pere Miquel Carbonell a iij de
Febrer. Any M. CCCC. XC. E acabi a xxvi any M. D. xii,
Per ço hauria trigat en escriure y compondre aquella xviii
no continués: Car ocupava lo temps així en cercar, e s-
criptures e registres qui n fessen menció: com en altre
fets e negocis, per la mes part del temps ab molta vigilància
jo m dava e despenia en continuar aquella. Aprés ac-
bada aquella, com se mostra, hi he fetes ~~alg~~ ^{he} molts fulls
de paper en blanc, en los quals així ligats ^{he} ~~seran~~ ^{seran} algunes
coses així antigues com modernes de memorar dignes. I atia
alguns han dit que la devia acabar en ~~la~~ ~~acta~~ ~~del~~ ~~rey~~ des-

crivint los actes fets per lo rey don Ferrando, del rey don Juan de gloriosa memoria: emperò per lo dit Hieronym Pau, com me, ha consellat lo contrari: yo és que no componés sinó fins al Rey don Joan inclusive: deixant ^{ho de} ~~de~~ compondre als Chronistes del Rey don Ferrando qui m son be pagats, & yo forse no seré remunerat. Lo qual misser Hieronym Pau, qui m'es estat causa de compondre-la: yo desijava-la veure acabada: & a nostre Senyor de no poder-la ^{alt} veure: me corregir, sinó del principi fins al Rey en Pere Terc, cognomenat del Puçgalet exclusive: car appellat^{il} al sen sanch Regne: d'indies tant qui comptàvem xxii de Mars any M. cccc xcvii, quin anyisma requiescat. Amen. Laus immenso Deo. - A lahor y gloria de nostre Senyor Pau Jesuchrist: y de la humil verge Maria: es acabada la present obra de les Chroniques de Catalunya, tretas del Archiv Real per lo honorable & discret thalunya, trefas del Archiv Real per lo honorable & discret mossen Pere Miquel Carbonell, archiver Real & notari public de Barcelona. Y estampat en la insigne ciutat de Barcelona

per Carles Amorós y ha despeses de mossèn Joaume
nescal y mossèn Raphael Dender major y mossèn
Guardiola y mossèn Janot Trinxer, marcadors de llibres, ciutadans
de la dita ciutat de Barcelona, a ~~la~~ XV de Novembre - Any M.D.
XXXXVI. D'aquestes Marques ^{proprietades} en desprenen diverses en-
senyances: a, que el Llibre d'En Carbonell va publicar-se
trenta anys anys justos després de la seva mort; b, que hi han
un any diferència entre la portada "el colofó"; c, que va començar
a escriure el 3 de febrer ~~del~~ de 1490 i va acabar-lo a 25
de ~~desembre~~ ^{març} ~~novembre~~ de ~~1491~~ 1513; d, que cinc llibres
varen haver ~~de~~ de repartir-se les despeses de l'impressió;
e, que el llibre té el caràcter distingit de les impressions
d'En Carles Amorós. - Com a nota ^{particular} ~~característica~~ de la ma-
nera com entenien copiar el llibre d'historia que ell posseïa
(que no se sap per quins etjars va anar a raure la Biblioteca
de la Universitat de València) donarem un inici ricard: "fol.
C. col. 1.ª" Aquest rey En Pere fo cognomenat en vida per sos vassa-
llos lo Rey En Pere del Punyolat, per ço com totsemps portava

Spent 22 days in the mountains, but he could not find any more. He found a few more in the mountains, but he could not find any more.

△ Porarem

les nostres sigles en parentesi.

en la correia penjat un ~~punyal~~ punyal molt petit, semblant yo, dit Archiver, he deliberat portar ~~punyal~~ com viuré, i ja'l comença portar, encara que m'ria molestat del punyal»

Els manuscrits en els quals es troben les obres diuen: ne poètiques d'En Carbonell son escrits tots de la seva pròpia mà i estan encampades entre llibres tractant de matèria completament aliena. Aquests son els següents:

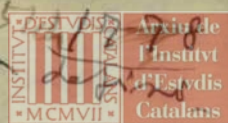
- A, Barcelona, Biblioteca ~~para~~ Universitaria, 20-4-21 (n¹) que conté la poesia de mestre Ferrando, metge, i la resposta d'En Carbonell;
- B, Girona, Biblioteca Capitular (n²), correspondència Melina, composicions poètiques d'En Montserrat Torres i una d'En F. Segarra i una resposta d'En Carbonell; B ^{Barcelona} C, Arxiu de la Corona d'Aragó, Carbonell, memorial n°. 26 (n³). Aquest ms. mutilat i relligat de nou posteriorment a les edicions d'En Botarull i d'Aguiló, contenia les dues Dances de la Mort, de la qual no hi ha altre cosa que els epigrats; nosaltres el descriurem com no encara fossin el sen lluc; d, Barcelona, Arxiu de la Corona d'Aragó, memorial Carbonell n^o - 49, magnum

(n^{te}), seguint la taula ~~hi ha~~ contenia diverses còpies
que no es retroben, en canvi ~~en~~ en conserven d'altra
mentarem; e, Barcelona, Arxiu de la Corona d'Aragó, memorial
Carbonell no. 55 (n⁵), conté les famoses còpies contra els seus destruc-
tors (Franch, regent de la ^{Canalleria} ~~Canalleria~~), "Homes iníchs", els quals varen ob-
tenir, en les Corts de 1540 una constitució contrària a l'arxivar.

És molt sensible que les obres ^{rimades} ~~rimades~~ d'En P.
Mre Carbonell s'hagin perdut o estat subreptes.
Resten una infima part de les menys importants,
que aprofitarem; per sort, totes estaven al seu llogar,
quan, en 1864-65, En Manuel de Bofarull les va
publicar. En fer-hi referència posarem tan sol-
ment, Bofarull, Opusculs, part. La Dansa de la
Mort, traduïda del francès i la continuació

original varen ser inclòses per En
Marian Aguilo, en vers 1870-1880? en el seu
«Cançoner d'obres vulgars», com veurem. Procurarem
en allò que sigui possible, posar ~~les~~ les obres
en ordre cronològic de producció. La sort és,
com hem establert, que el ^{el} planant archiver era
amís de datar les seves produccions més ínfimes.
- En tractar ~~de~~ de mestre Ferrando d'Aguil-
ve i de fraire Segarra, esmentarem ~~les~~ ~~seves~~
respostes fetes per En Carbonell. La primera obra en
vers pertany a l'any 1453 i la darrera, escrita
posteriorment a l'any 1510, se en preserven diverses
estats sempre modificats, ignorant-se quins és l'an-
te preferible.

tat que Varsiver deixaria per d'justicaria
tin.

I. 1453. Obra biocada de la gloriosa Magdalena
parlan de penitència, en honor de la qual
for posada la joia en l'església de Sant Just de
Barcelona, per mossen Montserrat Torres, prevere, e per
per mi en la trona de la dita Església expandida.

O, Senyor just, e rey dels dominants

n^u. -- Aquestes còpies es trobaven en el Memorial Carbonell
n°. 69, en 5e lloc, foli. 250-251, ha desaparegut amb els folis
i tot. A dalt hi havia la nota d'el carbonell: ⁸Desus. Aquesta és

la primera obra que yo Pere Miquel Carbonell
notari públic de Barcelona, he fet a ara
notari, és, en lo quart digmesge de Goresma que
Comptarem XXX de març de l'any Mil. CCCC Liii,
per honor de una joia de santa Maria Magdalena,
que lo discret mossèn Montserrat Torres, prevere, posà
dins la sglésia de Sant Just de la dita ciutat.
E ~~ja~~ sia aquesta obra no sia així be composta
e polida com yo voldria ara que ~~ten~~ so en edat
de LXX anys, però per esser la primera fe-
ta en la florida edat, no la vuy abilitar, sino
que s'estiga ut jacet. - Vuit cobles de 13 ver-
sos amb 3 biers, tornada i endreça de 7. Copiarem
l'endreça: « En la present tot lo que y falli-
rà, Vos mantenents del saber gratiō. Ho cor-
retgiu ab lo qu'és duplō; Pus yo so prest e molt

duplō

la primera obra que yo Pere Miquel
Carbonell, notari publich de Barcelona
que fo notari, co e, lo ^{quatre} ^{de corona} ~~dignenge de mare~~ que compo-
taven ~~xxx~~ de mare de l'any Mil CCCCLII, per
la honor de una joia de Santa Maria Magdalena,
que lo discret mossen Montserrat Torres, prevere, po-
rà dins la església de Sant Just de ~~Barcelona~~ de la dita
ciutat. E ja sia que aquesta obra no sia així composta
com yo voldria ara que so en edat de LXXX anys, empen-
ro per esser la primera e feta en florida edat, no
la vull abilitar sinó que s'estigua ut jacet."

Obra biscada de la gloriosa Magdalena, portant de
penitència, en honor de la qual fou posada la dita
joia en l'església de Sant Just de Barcelona per mossen
Montserrat Torres, prevere, e per mi en trona de la dita
església fou expandida ~~de sentença just~~ e n'era dominant.

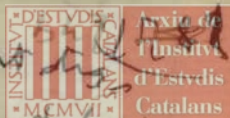
volenterós E delictos Dependre ho que
bondat dirà Del Saber Guay, e cert no m
desplaurà. Vegem Bofarull, Opusculos, pp. 333-
38.

IL. 1474. Obra meytatada en laor de la glo-
riosa sancta Maria Magdalena, composta per En
Pere Miquel Carbonell, scribà de manament re-
yal e archiver del Senyor Rey, expandida ①
ave Maria Magdalena

n⁴, en el 8e lloc. - Set cobles de 8 versos, tornada
i endreça de 4. - "Aquesta es la segona obra que
yo Pere Miquel Carbonell, ~~Pere Miquel Carbonell~~,
notari publich de Barcelona, he feta en lahor de la
gloriosa Magdalena a per honor de la loya qui's

① en Barcelona en la englosia
font de l'est.

en la església de Sant Just de la dita ciutat
merge que comptarem xviij de juliol de l'any de la
ciutat de nostre Senyor M.CCCC, setanta quatre.

Com que l'obra és meitat llatina i meitat catalana,
porta també un títol llatí: "Dive Marie Magalene O-
rationem tum vulgari sermone rythmis que confec-
tum Petrus Carbonellus edidit canicula regnante
anno Christi M.CCCC LXXIII." - El fet més notable és
que al jurat li va caldre passar tres anys per a coronar
l'obra d'en Carbonell; el mateix en ho fa saber: "La
present obra en laor de la gloriosa sancta ordenà
Pere Miquel Carbonell, scrivà del senyor Rey e
fou coronada digmenge que comptarem XVI de fe-
brer, any M.CCCC LXXVII." Certament el jurat en va
precipitar-se. Vegen Bofarull, Opusculs, pp. 339-343.
- Ara no ens resta més oferir la primera per a

cobla per a que pugui judicar-se
precediment de les altres set ~~cobles~~

549

Ave Maria Magdalena

Tu és dita pretiosa,

Bella molt e sumptuosa,

Fons salutis vite vane.

Aquesta segona obra de Santa Magdalena, també
va esser treyta del seu Moc corresponent

[11]. [1490] Dança de la Mort e de aquelles
personas qui, mal llur grat, ab aquella canten e ballen.

- Aquesta Dança de la Mort és stata traduïda en len-
gua catalana de la ha compost en lengua francesa, a

pregàries de alguns devots religiosos francesos,
sant home, doctor e canceller de Paris, appellat Joan-
mes Chaimachus sive Chimages.

Parla lo Mestre.

O, creatura rahonable

R³ ~~2~~, en el nombre ~~1~~ ~~vares~~ ~~esser~~ ~~sustrats~~ la Dança
que ha restat en el llibre i en el text tan solament el
primer vers en el Memorial Carbonell n.º 26, als dos epí-
grafs i res més. Son 67 cobles. Vegeu Bofarull, Opus-
culos, pp. 267-296 i el Cançoner d'obretes vulgars d'E-
milian Aguiló. Seguint l'edició, anterior a la des-
parició dels textos.

IV. 1497. Petri Michaelis Carbonelli
et Archivarii Regii Carmina, in tetre mortis or-
rendam coream diebus festis Iesu Christi ma-
ximi natalicis anno M. CCCC. XC VII. dum
vulgus incertum ludis taxilariis vocaret,
composita feliciter incipiunt.

Jo. Carbonell, estimant poch la vida
 n³ en segon lloc; memorial Carbonell n° 26, vegeu edició en
 Bofarull, Opusculon, pp. 297-318 i Aguiló, Cançons
d'obreta vulgars. - En Carbonell explica així l'ocasió
 d'haver compost aquesta Dansa original: Nota

de mossèn Pere Miquel Carbonell, arxiver del Rei
nostre Senyor. - Per çò ara'm ve a la memòria aquella
epístola que stant lo S.-R. don Joan, fill de don Fernan-
do primer en la agonia, un dia passas, feu al seu R.
fill seu don Ferrando segon, huy benaventuradament
regnant, donant-li la benedicció paternal, la que és
que és inserta en la història que yo he composta de Hes-
panya, diu así: 'Mon fill, pensant en aquesta hora a-
gonia havem a venir, no us facen goig regnes ne con-
questes: ego volguera esser lo més infim de mos vassalls,
de mos regnes e senyories, etc (Chroniques de Espanya,
foli CCXLIX). Molt profitosa e profitosa a be viure e fora
gitar pompes e vanitats de aquest món és en la dita
Epístola, la que deuria voler e demanar-li for tots dies una
vegada per recordar-se pus sovint que ha de morir, car
per salut de la ànima no pot esser millor que cogitar
carcin que havem a morir. E per açò he scrit aquesta

2. Dança o ball de la Mort.

En el Memorial Carbonell n.º 299 ací fas menció
de les Còbles per mi ~~fetes~~ ordenades e scrites en lo
present libre. — [a] Cobles o dança de la Mort, començant lo libre.
[b] Cobles ajustades ~~per mi a la dita dança~~, ~~hon yo~~
per mi a la dita dança, hon yo e tots havem a ballar
tost o tant o primerament ~~quan~~ com Deu volrà. E son per
per mi ordenades e scrites après la present taula del pre-
sent libre. — [c]. Cobles contra aquells qui son stats bons en
fer per lo Senyor Rey don Ferrando segon, en les Corts de Munt-
cò la Constitució de les cerques e salaris de les scriptures del
Real Archiv de Barcelona, la qual es més dammosa que útil
a la república. E com ~~meix~~ dit als demanants, qui tots venen
ciutats, anar a ^{tatnar} cerca, no y volen anar, ans fley-
tomen tots aquells qui hi son stats bons e ~~esta dita~~ diuen
que mi per cerques ni per salaris no hi volen anar ni servir la
dita Constitució, qui es feta per mala intenció e per pagar altre sa-

apareix la regió de Muntcò, forç de
qual de les còbles scrites per ell. Per això la
menhem.

55
l'arri al tarçador, qui li faça rodar. Al menys devia
dir que en cas que demanés més del doigt o contra
demanants, en tal cas fora de rahó anar a tetrar etc. E és cert
que ara m'és millor pagat que abans que no els heu arri de
cerques com de salariis si no volen servir la Constitució. Puguin
qui's vulla. E ara, mon fill, que més hi guanyaràs
fer com yo fas. — [d] Cobles altres per mi scrites e orde-
nades en lo present libre. Iatsia alguns mordicans e
reprenedors diran, e perque scrivre les en tal libre, yo
no diré per que sino Deu ho sab. — [e] Les de sancta Margar-
lena, pperes les ajustades per mi a la Dansa de la Mort. — [f].
Aprés les de Goliart. — [g], Aprés contra los reprenedors de
la mia vida. — [h]. Aprés les del refranç. — [i], Aprés con-
tra aquells que de la mia casa han furtades les letres. — [k].
Les cobles de Goliart i les del refranç no les hem
retrobades, les altres sí; deuen ésser unes de tantes que s'han

perdut, però la pèndra no deu gaire de dolbre

V. 1505. Cobles fetes per Pere Michael Carbonell,
archiver del Senyor Rey, fetes en defensió de una dama
qui creia del bany, segons es pintada en un drap de
pinzell, ab un galan qui la té abracada e ab un
altre qui sona òrguens, e ab tres que escolten, acon-
panyats de una altra dona ab un gat qui sona un
~~taüt~~ labout devant la taula en que s' dinaven. E ara
es relanda guarnit e comprat en l'any M.D. e quatre
de la nativitat del nostre Senyor. E en loch de jugar lo
dit Carbonell, a gloria de nostre Senyor Pen e de la seva
tíssima verge Maria mare sua, s' es disposat compondre
aquelles, co es ~~en les festes de Nadal de l'any en~~ en les festes

de Nadal de L'any de la Nativitat [m] cinch
e cinch.

Parla la Dama.

Vos, En Galan, vergona tenir posat
m' h, en terrer blocs, Memorial Carbonell n.º 49. No
cal dir que tots els memorials es troben en l'Arxiu de
la Corona d'Aragó, ~~són 6 sis cobles~~ però no es troba
en el fol. 225 on estava en 1855, en refiem, per con-
següent, de 1ª edició Bofarull. Consta de sis cobles de
8 versos i tornada de 4. - Publicades aquestes cobles solament
per En Bofarull, Opusculos, pp. 329-332, - A judicar
per la descripció de la pintura que en fa En Carbonell
podria tractar-se d'una obra del Ticià desconegut
da (1477-1575), tema que li agradava repetir en formes
sempre variades.

VI. 1510. Cobles ab tornada fetes per Pere
Carbonell, archiver del S. Rey e notari publich de Bar-
celona, contra aquells qui iniquement e per enveja o
cupiditat, han procurat ~~ria fets~~ en sia feta en les Corts
de Muntgó contra lo Archiver real de Barcelona la
constitutio i Super facto recensitorum immitteretur
 rum in regium in Archivum Barcinonensem i
 Homens inichs e plens de males fader
 Han procurat ligar molt l'Archiver
 n⁴ i n⁵ en el Memorial magnum (n° 49) i en el 55,
 consten diversos ^{vegades} repetides i sempre modificades,
 així en les dues còpies de 8 versos com en la tornada. També

apareixen estats en dues ~~cobles~~ tornades. Tots els estats
tenen l'aspecte de borradors i no pot observar-se clarament
ment quin sigui l'estat definitiu. Aquesta qüestió
provenint de la constitució esmentada en les Corts de Monção
de l'any 1516 va posar En Carbonell en un ^{minsa} obcessió
desesperació. Ell acusava de dret ^{en} Franch, regent de la
concelleria ^{d'esser l'autor d'una constitució designant}. No obstant, en la llista de les cobles que
hen copiat més amunt, sembla que, practicamente, sense fal-
tar-hi, havia conseguit que complís-la, li augmentaren els sa-
laris i aconsella al seu fill que faci com ell fa. - Del me-
morial magnum varen desaparèixer els folis XI-XVIII. En el LXIIII:
"hi troba la còpia acabada contra aquell" (m⁴), en el fol. CXXXVI
col. 2^a hi han altra volta les "Cobles ab tornada contra aquells qui" inica-
ment e ab enveja han instat e procurat contra lo Arxiver per la dita
constitució de Mill. D. X."; tot seguit va afegir una nova tornada:
"Aquesta altra fin yo quant solament la primera còpia, no creent-m^{hi} i per
altra e deya açí: Mare de Deu i consciència pura? En el mateix foli, centrat
al retol en lletres grosses: "Tot hom se guant de tot hom". Al fol. Lhi hi han afegit

grames Nations i epistolos de Lamine i Geroni Pau, Antoni
raldi, Italia, Joan Vilas i Bartomeu Verí, balear, Al fol. (LXI, veu
en Carbonell llaçament en presa de la famosa constitució de les Corts de
Montsó de 1510. - Respecte al ^{maten} Memorial no 49 (n.º 4) apareix capcat
per una nota en un full de guarda interessant la història del manuscrit:
"Este memorial num. 49, que ^{hizo} ~~hizo~~ el Archivero Pedro Miguel
Carbonell era muy voluminoso, con cubiertas de tabla vestida
de piel, y con clavazon de hierro, y ~~la mayor parte de~~ estaba
desenquadrado, roto y muy maltratado, y la mayor parte de sus
fójas en blanco. En su visita el Archivero ~~se las quitó~~ D.º Fran-
cisco Xavier de Garma se las quitó, como tambien dichas cubier-
tas, y reservó las utiles, sin duda para mandarlo componer
y encuadernar; lo que ha verificado el Archivero D.º Joseph Se-
ra y Sanchez, dejando los folios antiguos que rige el Índice
puesto al principio, y advirtiéndolo para que no se extrañe el de-
fecto ~~de~~ los que median ^{de} ~~entre~~ los unos ~~de~~ otros, que son en blanco
como queda dicho, aunque se han dejado algunos que no havian
quitado. - Barcelona 15. de Noviembre de 1786." - Hem donat al

5
començament d'aquest paràgraf l'epígraf de ~~de~~ Carbonell n.º 55, que és el més complet (n.º) fol. 1. V. en Bofarull, Opúsculos, pp. 319-324.

Tot el llarg dels Memorialis que contenen matèria política, prou difusa i costosa de fer { és prou transparent l'esforç d'En Carbonell per a ordenar cobles }; i hi trobem epístoles llatines, himnes sens o d'alguns dels seus versuals corresponents o de les seves pròpies respostes. Però això em allunyaria del nostre propòsit i En Jordi Rubió l'ha tractat amb competència. — En Carbonell té ~~que~~ és autor d'altres tractats, com p. e. les confiscacions i de gent rica que feia l'imprescripció cremant ~~amb~~ ^{en} ~~estats~~ quan conseguïen fugir. A notar el martiri donat a En Joan de Cambrayà que de segur cap altre cronista porta amb tant detall.

2. Mestre Ferrando d'Aleu (1450-1520).

No podem datar la única obra que ens ha restat d'aquest mestre en arts i en medicina, que tracta de Fortuna adversa. En Carbonell ens diu que era mediu d'Eora en el regne de València, però que, ^{aquest} gran Plinich era ciutadà de Barcelona. Va ésser redactada estant pestilent la nostra gran ciutat i exposada sobre un paper enganxat en un tros de fusta i posat tot plegat en una de les reixes de l'altar major de la Seu de Barcelona, i el propi Carbonell escriu a sota ~~en~~ quatre cordons en elogi del metge. El fet de ~~la~~ ~~tra~~ d'haver-hi pesta a Barcelona consona el vers de La tornada de l'obra de mestre Ferrando, en el ~~quasi~~

qual suplica a la Mare de Deu Redressa tot
Barcelona (pligida)). De manera que, sense la Marga-
neta d'En Carbonell sabriem ben poca cosa respecte a mestre Fer-
rando, metge, per bé que En Tàstui va observar que al peu de la
darrera cobla, ~~deia~~ estava escrit: Ab la present obra guanyà
Joya. És evident que es desprén de la primera ^{cobla} que va pre-
sentar el seu vers al consistori. Li hem donat, una epoca
de producció per l'estil de la d'En Carbonell, car es en contem-
poranis. Entre tantes pestes patides per Barcelona, no sabem a quina potria
referir-se.

I. [1500?]. Obra contra Fortuna adversa, feta per
^mMestre Ferrando d' ~~Carre~~ d' ^{arbre} d'arbre, metge.

Tal indispost qual so novell e tendre

J 186, N 119, n 1, 2. - Vers cobles de 8 versos i tornada de 4;

5
totes les cobles i tornada son encadenades; com hem
petit diverses vegades dels versos actuals, àdhuc durant tot
el segle XVI^a, ~~se es~~ eren anomenats bordons i el Vers en
una composició poètica de set o vuit cobles o estrofes. - n1.
n2. representa el ms. 20-4-21 de la Biblioteca de Be-
niversitaria de Barcelona i la reposta d'En Carbonell.
"1. Vers compost per lo gran Phisich mestre Ferrando de
Aerve, mestre en arts e en Medicina, ciutadà de Barce-
lona, natural de la vila de Eora, en lo regne de València; En
lo qual tracta de Fortuna, e fou fet stant pestilent
la ciutat de Barcelona. Es lo present escrit en rima post
ligada en les rexes de l'altar major de La Sen de Barcelona;
en lo peu del qual hi trobareu continuat lo nom de
l'autor en quatre bordons composts e escrits per Pere Mi-
chael Carbonell, archiver del Sinyor Rey nostre senyor e
notari public de Barcelona". De primer donarem
una idea de l'obra del metge valencià, establert

segurament

des de feia anys ~~regularment~~ a Barcelona. El

56h

Amat-Tastu (p. 240) publica la primera cobla
tornada. En Milà, que va conèixer el dit d'En Carbo-
nell que extracta en nota, no dona només que la tor-
nada treu d'En Torres Amat i ~~per~~ no devia veure el
manuscrit de la Universitat perquè parla d'una nota
que troba en un paper (3). Nosaltres, per considerar-la
prou interessant la obra del matge ^(malgrat les dificultats de concepte) en el moment que
es feia pestilent Barcelona la oferim s'ensera:
treu de N. A continuació reproduïm la quarteta
parada al peu de les reines de l'altar major on va apa-
reixer al peu i en port. per En P. M. Carbonell. Fora la
primera cobla publicada, que republicarem, les altres són inèdites.
I. Tal indispost com so novell e tendre En la gentil e
paulida sciensa, No recusant mon treball per aprendre,
He proposat devant la reverença De tanta gent

Se'n
un
encadenat
i
capfins
des de
8
van.

e molt singular plasa Per manifest, no
coba l'guna, Un petit Vers qui, en part satisfaga
Al qui saber vol d'adversa Fortuna! — II. D'es-
tar mercant (alguns d'ptes engruna, Llexant Albert
en lo regon del Fisichs, Los prosegins dels infaelles
la Suna i Vells philosoph e molts dels Metaphisics.
Fort reprene, p' p'ur ella, la qual pena És temporal,
de gran be privativa; No hja res dir en tot qu'an
~~tota~~ aquesta faena És Deu present e's causa perfer-
tiva. — III. Accidental e cosa defectiva És lo que ~~diu~~
diu esta Fortuna adversa; Lo nom sens pus fe de ser
productiva D'algun dan greu, vejan com és perversa!
Fantasiant dich: que Fortuna mala Ha tret los ulls
per ço qu'a tots ajusta, Los pobrecells com los qui fan
la gala; Tots van dient: fals és e no justa. —

IV. "Corrad'és prou com la ignorada fusta, Forcad'és molt de practica maluada; Bota seguint ment ajusta, Dolors, afanyes, per las per apartada. Al qui més d'om, qui punt no se cuyada, ans pensant for en la pròspera via, Darà'n quor [cor] prest/ Contrast dona molt brava, Sens avisar li fa gran vilania". — V. "Lo sen alt se deu fort corromperia, Lo sen Zell empès, si ell era possible, Lo cell cregut tanta modoria. Que sense por mostra lo jèst terrible. Espanta el fort e lo flet lausengera, Lo que sen alt deposa de l'altura; Ab los majors reques mans e anguera, Com de mals fer demost'aver procura". — VI. "Esser no té e dir-se que mesura Es son pla, her la maxima mundana; Alta uns molt beny, oltres donant fretura; Sapir mes sent, car l'om ve

et enguana; Los seus sospirs, tots jorns
més que moranta, Qu'alcuna sent que'l mal no's
viur' ab ella; Mas ploren tots, com de roparba planta,
Tant ensillats ~~de~~ pen fins a la sella. - VII.º Des
seus ~~mals~~ fets mals. Parlant per mare ~~de~~ bella
No par a mi ~~passa~~ molt alt porat; Los pochs sa-
bents, cur Den qu'ella capdella Comtes e reys
del passat, comorat. Alja nou fa la Fortuna
maligna, Am ho fa serts nostres preuats actes e
greus peccats, amagant lo benigne. Ho fa per ell d'ell,
Gran Den, per li trencan los pactes. - VIII.º Es fa bon
nos de n'icis fer contractes, Hon ocult pen lo fur
creidar desastre. Car no's Den just per nostres mals
contractes, Que dan, possem e comportem l'empastre.
e compromet, per que amenem la vida, No's appre-

Uats en est mon transitori; Per be que us mo-
trac que no no us oblidat, Fent-nos desà sentir
qu'è Porquatori. — Tornada. Mare de Deu, Pus
de complida Sou en lo sel, qui è bell Consitori,
Redregau prest Barcelona, fligida E no trigan
en lo seu adjutori. — Auctoris nomen, per mi
[P. M. Carbonell] ajustar ut supra. — "Ferran-
do diu d'Erve qui t'a polida, Metge famos
devot de Sant Gregori, D'Isidre sant, lo qual,
genollat grida, D'aquest flagell nos siam
adjutori".

Com s'acaba de veure l'obra del mestre Ferrando
d'Acave es prou conceptuosa i dificil; e es consi-
derant que es inèdita en sa gran partida que en
ha mogut a donar-la completa.

3. Morrien Montserrat Torres, primera (1450-1510)

Donarem una classificació de les obres de Morrien Torres mal-
 grat ~~de~~ ^{haguessin} esser publicades ~~per~~ en 1875 per En Manuel de Bofarull, mal-
 com la d'En Francesc Segarra, i algunes altres que reuniren
 en el nostre num. 5 (4). Com que els anys coneguts
 de la vida d'En Carbonell convenen a un seai contemporà-
 ni (1450-1510). - Si no fos pel ^{manuscrit} ~~curios~~ arxivat P.M.
 Carbonell que va incloure en un ^{arxivat} ~~libre~~ de Girona,
 no no obrim ^{per} d'aquest autor. Vuit obres formen
 totalitat de les que en han pervingut, per bé que aquest capella
 de Sant Just havia ofert dos ~~per~~ ^{justament} ~~premis~~ ^{premis} que ~~justa~~ ^{justament} va ofe-
 rir En Carbonell. Tenim una presumpció que Morrien Torres
 era de més edat que no pas el flamant poeta-arxivat. Per en-

570
ta consideració que En Carbonell usa en tractar que
Mossen Torres ens fa ~~ressonar~~ ^{presumir} que era cavaller
el ~~mossen~~ ^{per} el qualificatiu mossen indica aquesta
condició, tant més que el seu sen estar de capellà
va expressar després del nom, segons era costum, pervere,

Alternarem l'orde del manuscrit, amb l'objecte
de presentar plegades les dances i altres obres de mossen
Montserrat Torres; sense però que ens atrevim a re-
nyar-li unes anyades que corresponguin massa a les
d'En Carbonell, que son prou conegudes. Podria ser
que les d'En Torre haurien d'esser forse més distan-
ciades
1. Que les que els hi donem; no ens consta ni tenim
cap idea si la seva vida havia estat llarga o cur-
ta. Les obres-dances d'En Torres

$m^2 2.$

I (fol. 224va) Dansa feta per lo discret
Montserrat Torner, prevenc, en laor e honor de
 de la gloriosa santa Maria Magdalena. Hi ha
 un Refrany de quatre versos, que fa així: "Plorant, pla-
 nient, passant pena, De cor ab devoció, Obtenqué
 la Magdalena Dels peccats remissió". Segueixen quatre
 còbles de vuit versos i una tornada de quatre

II (fol. 246). $m^2 3$. Dansa retronsada feta per lo dit
mossen Montserrat Torner ^{prevenc}
 en lahor e honor de Nostra Dona.
 - El Refrany es així: "Pur es guerra coneguda Vay
 me fort e treballosa, Haje de vos, gloriosa, Consell, fa-
 e ajuda. Item posat el retrany, que reparteix de totes 3 còbles
 de 8 versos, sense tornada.

III (fol. 266) ⁵⁷ n² 4. Altra dansa ¹⁸⁷¹
a la predita per lo trobador matein. - Una còlle
de quatre versos, que fa així: "Vostre fill suplicar,
Regina de Clemencia, Que l'enemich no venga
A mossèn Riambau." El que hem posat de cursiva
és un retrany. La darrera de les tres còlles de 8 versos és
curiosa: "Primer mossèn abbat, e monger, capellán
e tots de Montserrat: Devots e 3 ermitans, Pregadors
dunyar vullan De tota violència, Que l'en-
mich no venga A mossèn Riambau?"

IV (fol. 296) n² 5. Dansa de S. Esteve, feta per mossèn
Montserrat Torres, en favor de les Monges. La pri-
mera còlle fa així: "Protomartyr gloriós. Esteve qui en
los cels regnes, als teus devots prech que vingues

1300
Arxius de l'Institut d'Estudis Catalans
E vullies donar socors? — "Prega per aquells monges qui t'han en devotio", preveres e Canon ger qui de tu fan mencio, ~~qui~~ Eit serveis sens re- pot així de nit com de dia...". Després de la cobleta i sis còbles de 8 versos.

V (fol. 268) n² 8. Altra canço feta per monsen Montserrat Torres, preveres, a labor de sant Esteve e en favor de los Monges.

A Sant Esteve gloriós, Siau remembran de nos...
"Per tu sian defensades Les monges, qui festivades, Han a tu per tals jornades, Prothomartyr gloriós". Sen- la cobleta de 2 versos, en següents 5 còbles de 4 versos.

VI. (M. 268) n² 9. Dança de la Coresma.

"Disposam-nos, ~~Per~~ Pur que la Coresma ve^u sense el precedent aparellat, cinc cobles de 4 versos,

VII. (M. 269) n² 10. Dança feta per mossen Montserrat Torres, prevere, a l'honor de sant Joan.

"De sant Joan la festa, veniu a celebra, Qu'ell ha voluntat presta Per nosaltres pregarⁿ Preveres e Diaques, Carmes, preicadors, Purificats de taques, Encara pamenors e...". - Una quarteta (retreta)

i cinc cobles de 8 versos (hem retret el començament de la primera), força interessants, que amb gust donarien sino' fóssin publicades per En M. de Bofarull fa molts anys (1875).

VTM (f. 269) n° 11. Dansa feta per mossèn Montserrat Torres, prevere, a l'hor de l'Infant Jesús e de la Nativitat, - "Lo beneyt infant Jesús adora rem-lo". - Dames d'aquest aparellat, sis quartets, de les quals donarem com a mostra la darrera: "A les monges tuorons, Confits que sien bons, A nosaltres pingons i a mi un gros capó".

n° 27.

Torre

IX. (H. 267vo) No duptem en aplicar a mossèn el següent cant de romen a Montserrat. Reproduim sempre del Arx. de Girona. La primera represa de quatre versos i dos tres primers de les set de que consta ~~el~~ ^{seu} vers epigrafi: "Stella splendor montem Ut solis radio, Miraculis serrato, Exaudi populum?". - "Concurren universi Gaudente populi, Dirites et egeni, Grandis et parvuli Ipsum ingrediuntur, Ut cernunt

ix oculi Et inderentur Gratis replen
 "Principes et magnates, Extirpe regia, Seculi potesta-
 tes Ostenta venia Peccaminum proclamant: Hic est
 Ave Maria" - "Prelati et Barones, Comites indite,
 Religiosi omnes Atque presbyteri, Milites, mer-
 catores, Cives, marinari, Burgenses, piscatores Premi-
 antur ibi".

Lr. Francesc Segarra, ^(O.M.) de San Francesc (1485).
 (1485)

De l'autor ~~de~~ d'aquesta obra única obra devota
 d'En Segarra, no la considerem si l'és indispensable
 E. M. Carbonell no l'hagués copiada en els seus

Petri Michaelis Carbonelli Adversaria, començament de segle XVI. D'aquest frare no
 en sabem ^{ni una} data: En Carbonell, en 1486 havia
 entregat ^{a Fra Sagarra} un manuscrit preciós per que es preservés
 en la biblioteca del convent de sant Francesc de Bar-
 celona. Un dia, anant pel convent, trobà el seu llibre
 malmenat; vol saber qui és el nesi que ho ha fet, però
 una frare s'excusa amb els altres, però en dona la
 culpa a la desidia. ^{frare} Quan podrà el farà res-
 taurar. És un llibre que una història trista perquè
 que l'havia capellat i il·luminat i relligar, ~~2~~
 el llibre d'Antoni Ramon Curo (5) va ser cremat
 com heretge per l'Inquisició. Devia tenir fama

de ric, per que els pobres no interessaven
 tribunal. En Carbonell va posar una epígrat a dalt
 del d'En Segarra, i va afegir ~~dues~~ dues còpies a la fi,
 que copiarem. En Segarra, per humilitat, va donar
 l'obra anònima. En Carbonell, ~~va~~ ^{en} aprofitar-se
 de posar el seu, divulga el d'En Segarra.

I (2890) n² 13. Altra dansa ^{feta} per un treballador del
orde sant Francesch, apellat pare Francesch Se-
garra. — Dansa en honor, laor e reverentia de
de la Concepció Coronatio e Conceptio de la intemer-
da sacratissima e tots Ramon Verge, madona Sta. Ma-
ria, advocada dels peccadors.

« Christians, a supplicar Vos coré, a mi placada

malgrat haver-hi ~~desesperació~~ ^{amic} fer-ho; però ~~que~~ la mort del bon ^{amic} devia ~~restar~~ ^{trair} amb l'intensioⁿ car el seu propòsit restant en l'aire: - L'anyada que hem posat al costat del nom és de l'impressió, que certament és una de les ^{més} ~~grans~~ ment orlada, pulcra i coactes que coneixem. En les cobles ^{se'n} ~~hi~~ ^{hi} esclarissen abundoses dades personals d'En Barnat Estrus. Havia tingut una joventut moltuosa, havia fruit de tots els plaers la major part de la vida, després de s'acceptar; però, ^{te per} ~~haurà~~ ^{per} fer que haurà fet tard per a obtenir ^{per-} ~~do~~ ^{do} del seu nombrosos pecats. S'adresa a ^{la} ~~mare~~ ^{mare} de deu per tal ^{de} ~~que~~ obtenir el desigat perdó del seu Fill. ~~Tot~~ El poema apareix escrit en primera persona i es declara que les cobles són fetes per la magnífica nostrin.

gravat l'epígraf: "Colles molt devotes a home
nostre temps deu e de la sua beneyta mare". Al
verso de la portada ^{un gravat} de Mare de Deu amb l'Infant Jesús volta-
de brots ~~de~~ noure i d'agħans. En la p. següent, com hem
dit comença el poema ^{de} Alf. 66, darrer ~~de~~ hi va el colofó:
« A l'ador e gloria de nostre Senyor / Per sen Christ
e de la sacralissima ver/ge maria mare sua
e Senyora nostra. / Fouch Stampada la present
obra en la / insigne Ciutat de Gerona. Per moss
sen Balthes^{ar} Avella, prevere. a .xiii / de octubre
Any mil cinch cens e hu », - No hi ^{ha} cap dubte
que el nom d'aquest notable capellà impressor
ha de pronunciar-se agut Avella per que si
hagués de pronunciar-se altrament, hauria escrit
abella. Dos únics exemplars coneguts: a) un que
es troba a la Biblioteca Colombina, amb la nota de Ferran

Colom a Este libro an enquadernado costó cinco dineros
en Barcelona por Junio de 1536, e el dueado vale 228 dineros.
Es el material que describe Gallardo, num. 2152, i i
~~tota~~ llibrat per Enric Claudi Girbal en la edició
esmentada; b) El descrit per En Marian Aguiló
en el seu Catálogo de las obras escritas en lengua catalana
1923, p. 587, num. 2.227, provinent segurament
de Girona i que es troba en possessió d'un bon amic,
el qual ~~me~~^{ens} el deixa examinar largament. - En
quasi, orles ~~cançons~~^{mudades} guirbés en totes les planes, lletres go-
tica, ni foliació ni reclams però signatures fins a
66, 42 folles. El treball de l'impressor, no altament
conegut, és excellent tant a l'aspecte de la perfecció i re-
cursos tipogràfics. El prevere Baltasar Anella conue-
be el seu art. L'Aguiló ~~ho~~ que en reproduir la por-

(p. 557)
portada ^{Impressió} d'aquesta ^{obra} "Es obra interesante
los dos aspectos tipográfico y literario: no he visto más que
un ejemplar algo deteriorado, del que pude tomar estas no-
tas. La impresión, bastante correcta, puede compararse
sin gran gran diferencia con las mejores de las prensas
valencianas" ~ Es evident que els dos exemplars
conseruats es troben en molt estat, sobretot per la fragi-
litat del paper que un temps havia estat bo. Urgeix, doncs,
publicar, mentre s'hi sigui a temps, una reproducció
fotogràfica o fototípica.

Si posem en orde els que han contribuït a la conei-
xença del text, ens trobarem començar primer En Ma-
rian Aguiló en 1854 (?) i la segona menció va ser
la descripció acurada d'En Bartolomé José Gallardo en 1873
(8); ~~el~~ ^{el} ~~text~~ ^{text} esment és el de l'edició del text ~~entredit~~

per Enric Uandí Girbal en 1876 (nota 5 es-
da). Quantament la descripció feta en 1923 per d'Aguil-
lò en el seu Catàleg (9); ^{pel poble} ~~protogot~~ i per l'index n'és
responsable el seu fill Àngel. L'editor del l'exemplar
de la Colubina, En Girbal, diu que havia ^{proposat} ~~presentat~~ a l'Aguilò
que aquest fos l'editor de text segons el seu exemplar i que
dine al gironí posaria els documents. Varen passar els anys
sense haver pres cap determinació. En Girbal va fer-se copiar l'e-
xemplar de la Colubina que és el que va publicar, deixant per a
més endavant, el dia ^{temps} que no va arribar, la publicació dels do-
cuments ~~concernents~~ ^{concernents} als Estrins. — Posarem la primera col·lecció
i, en acabat, saltarem els moments més personals!

Poch ^{lent} ~~de~~ reposa qui parlaris arribant,
Eix el treball qui mai no determina,
Eix se'n va be car no gent reposant
Vengut partit començant nova pena.

Tot temps camin i que's vulla que yo fars
 E no desig la fi del caminar.
 Se be'n y pensau, coneixeren que maza
 E' gran dolor aquesta qui la passa,
 Car arribant no sap hon deu posar.

^{any}
 a Trenta tres he anat al plaer, Delitanti-me en mirar
 les pintures... E la honor n'etl era girat... E los de-
 liti sensual tant cercava... Creent aquell qui'm con-
 sellà peccat, Descomplacent lo qui be'm consellava.
 En aquell temps qui'apt yo'm delitava, En vani-
 tat despenent lo meu temps, Yo conegui' careu molt
 desijava Haver renom, delit, honor e bens; ~~de~~ un
 negre qui volgués, per virtut, S'apria mal ni parau
 vida mala --- Tant me trob lai de aquest moviment
 Que desis molt anar a peu un dia --- Car los fets

fadaren En aquell jorn, hora en que fugim
E tracts dels misteris de goigs i dels de dolor de la Mare de
Deu, tot relacionant-los amb la seva mala vida passada).
Què debem ^{fer} sinó fermament beure Aquell verí qui mata
nostre cors? Muryra'l delit, muryra la cobeyança, Mury-
ren aquells qui maten l'esperit! ... Sempregem
les dotze passions. E serem forts, prudents, temperats e
justs; No'ns embolquem en gran fet ni rahon,
E, en son cas, sians debils e munts, Nostre treball
e negociar Sia perque fegam lo necessari
... Car tants peccats me tenen subjugat Que negun
be no consenten dins mi, Don-me virtut, ab gran
humilitat, Perque' delit e dreto voluntat Prengue tre-
balls stant aci... ^{Qualse} ~~Stare~~ vull fer en obtenir perdo'. Peró
nengú no prech, qui ^{est} ~~stat~~ sia Rich en lo noon, pre-

5
ment tots los delict, ~~ningú me prech~~ En
mana gran senyoria, Ve cobejant haja veltant de
nits. — No prech ningú que, per haver honor
hage després la me, part de sa vida. No prech ningú
qui sol, per la temor d'esser damnat, hage viscut ab
mida. Mar aquells prech qui la vida passen ab
gran afany, fretura e menyspreu, A tots aquells
qui per la fe omatzen, Ab caritat e gran temor
de Deu. — Vosaltres prech que de mi us recordeu, Esca
votar los meus ajudadors; Suplich a tots per mi
tots jorns preguen, Car prop stan de Deu tot
poderos; Recaptau-me una gracia tal Que de pec-
cats me puga penedir. L'ultime cobra fa de torna-
da, de cinc versos, va endregada a la Mare de Deu.
Tal ~~son~~ mirada per sobre, les cobles d'en Bernat Estrús.

VI

Concurry en honor de Ramon Lull en 1502

(E 4) Arxiu general històric del Regne de Mallorca. Lligall núm.º 11 ^{dels} documents relatius a Ramon Lull. ^{del}
Lletra del segle XVI^è. 28 folis ⁱⁿmarcats a
anetja plana, 318 x 225. Som blancs, es
folis 1°, 6°, 7°, 9°, 11°, 12°, 15° i 19°.
- És document oficial del Consistori original
de ~~les lletres~~ 15 de maig de 1502 ^{en} en honor de
Ramon Lull.

Ramon Lull y vigen el nostre ~~sanct~~ ~~nostra~~ es el ~~nostra~~ d'23ª que representa la
la còpia de que es preserva en la Biblioteca
de ~~Mallorca~~ de l'Institut provincial ^{de Palma} - Procs
original de les nobres fets per diversos tra-
badors en lahor de ~~la~~ vida, doctrina
e mort del Eglegi e gran monarca Ma-
tre Ramon Lull, Doctor illuminat
nat en la ciutat de Mallorca, Diu ~~en~~
a XV. de Maig, any de la gloriosa Nostre
Senyor Jhesu Christ, festa de la gloriosa festa
Sincogerma Mil sinch cents e dos. Libell
Porat per Antoni Magot scrivent, dregat als tra-
badors de la present ciutat de Mallorca e de

Qualsevol altra part... (p. 2) Antoni Maest
assistent, devot de aquell famós
compatriota e il·luminat doctor Mestre Ramon
Lull, per redreçar a memòria la vida,
doctrina e mort, per actes solemnes per
ceda, posa lo present Cartell. [La rasonant
fama del compatriota]. 3 còlles de 8 versos + 2 lli-
ques de suplicació + tres d'excuració i presentor-
ció de Joan & 8 de Moan als presents a l'acte des-
del visrey fins als ditors (1). — (p. 5) Comença
la obra feta per lo dit Antoni Maest, assistent
en labors del Reverent Mestre Ramon Lull, per

La qual no enten esser guanyador. [A cobles de
tes famosos, qui dir ho poria?] - 9 cobles de
8 versos (2). - ^{Ar. 73} Joanot de Manorchas,
ditor de la Joga, segon en orde [Ablesca
licència del reverent Pare] 2 cobles spar-
ces, + don d'oració + 9 cobles a Ramon Lull, 1r de
8 versos. (3). - (1. 10) Jordi Alber, tercer en orde:
Obra en labor de doctor il·luminat metre Ramon
Lull, mallorquí, corresponent al Cartell de An-
toni Nagor, rendent, saguint lo modo, stil & com-
pas y terme per el porat per l'inter d'ella obra.
Comencen los cobles sparses. [Ab metres condigne]

per fama volguada]. Una còpia d'expordi-
 tio d'Introducció i 9 de poema (4) — (f. 12). Gas-
 par de Verí a la foga en orde quart. Per Introducció
 ció de la ~~honor~~ obra a honor del inextinguible doc-
 tme mestre Ramon Lull, ab set cobles recite una visió
 regnant. [Meditant jo del gran Ramon i scriure] 7
 Cobles de 8 versos amb tornada i endrega de 4 (5). —
 (f. 13) Lesus. Obra ad premiu en laors del
 mestre Ramon, feta per Gaspar de Verí [Delt] ac-
 ter la fama Ramon Lull, què resta?] 9 cobles
 de 8 versos (5). — (f. 15), En los dits dis e any, pu-
 blicades les dites obres, de manament del dits
 venerable jutges fouch publicades en lo dits lloch

per mi Ramon Lull, notari e scrivà del la pr
Causa la assignació a veure la sentència mitjançant
la còpia següent. Còpia s'ha designativa del
del dia de la publicació de la sentència del
present pris { Per poder ben judicar } lo versor.
(7) (t. 16). «Après dimanche, dia v de Juny de
la nativitat de nostre Redemptor. Mil D e dos,
a hora de Vespres, a la publicació de la dita
sentència, ans de procedir a la promulga-
ció de aquella, fench fench publicats per lo
dit Gaspar Calaff, altre dels dits jutges consue-
ges, la obra següent en laor e veneració del il-
luminat doctor mestre Ramon Lull. » Theses.

Dues còbles esparses, de compas major, per
 di e invocació fa Gaspar Calaff, altre dels
 jutges, per introducció de la present obra [En
 l'arbre de cadre tenint mor i are] 2 còbles
 de 10 versos + 14 còbles de 8 versos i tornada (8). —
 (f. 20) Sentència donada sobre lo pris en laor
 del illuminat, egregi e gran doctor mestre
 Ramon Lull, posat per lo discret N' Antoni Ma-
 sot, scrivent [Lo non de Deu invocat] 31 versos
 i les signatures originals: "Frater Franciscus
 Parera sacre theologie professor et ad hoc alter
 i Gaspar Calaff, altre conculge".

(9). — (f. 20) a Dada, l'esta a publicada l' Arxiu de l'Institut d'Estudis Catalans
la damunt d'ella, forch la damunt dita sen-
tença, de manament del molt reverent
e honorable Jutges, i per mi Ramon Lull i notu-
rie i revirà dels dits en la present causa, diu-
menge v. de Juny, any de la maritlat de nostre
Redemptor Mil Cich cents dos, hora e lloch
assignats, i presents per testimoni Francesch
Cassà, mestre en sacre theologia, de l'orde
del frares menors, e Guillelm de Puigdorfol,
d'onzell de Peas, (f. 21) Primer en orde, Appla-
llaciv per Gaspar de Veri, en certa part in-
porada de la sentència de q'assent publicada
[No prenguin per vic, si ara m'apella]
3 còpies de 5 versos (turnada i endreça: Segon en or-

201. (f. 22) Gràcias fets als Reverents
judge. per Gaspar de Verí. Segon en orde vint
 no 3 còpies de 8 202. Obra en labor de mestre
Lull [No'm basta l'ingeni i decanen me-
 fures], 9 còpies de 8 versos, uned i ordre de 4 (12)
 - (f. 25). ~~Exposita~~ Sembra que, fora de con-
 curs (f. 28-27), apareix, escrita solament
 en el recto, una poesia anonima, que
 podria esser d'autor valencia, transcri-
 ta per mà mallorquina. - Exidia,
 en poder del Dr. Hermann Suchier,
 una terça copia del present concurs de
 1502 i junt amb poesies d'En Francesc

de Prats i el poema sobre Ramon L.
que no es conserva en lloc més.

Entre poetes o concursants s'el·ligeix anomena ditors. Unicament V. Antoni
Maçot, ofertor de la joia, un ja-
ciut d'or, és per l'honor, per que
era jutge. A més En Maçot va donar
la pauta que els ditors que anaven per
la joia no més son que tres, que podrien
esser una selecció entre altres que no
compten. Com hem vist, En Verí, que és,

segons el nostre parer, és la millor
composició; per això, quan s'apella
de la sentència, tot seguit passa
de l'orde quart al segon en ordre.

La poesia anònima de la qual hem
parlat, també ens agrada. Tot el
demés, les obres d'En Mayot i d'En Calaf,
la d'En Manricha, que el Jurat va pre-
miar i la d'Elber ens semblen obres molt
per sota d'aquestes dues.
En les composicions d'En Verí s'hi recullen

diversos ensenyants. Diu en el llibre
 "Ramon on se cult de flors molta matúria"
 "L'ull que prenen per evitar lo mal"

En curiós constatar que, que molts anys més
 tard, en ocasió del concurs de Sant Ramon de
 Penyafor, en 1501, es troba una figura, per
 plant "Ramon on se posa la columna tendida".
 De regir que és un fet casual.

Quan En Verí i l'apella de la sentència i
 acorda posar-lo a del quart lloc en que es tro-
 baven en el segon lloc, per que el no vol
 perjudicar En Membrer i els seus successors,
 perquè el jurat ja ho ha acordat lo pris (premi).

però indica una cosa molt que
ressant a Sper de Valencia la judicatura,
aquell que les obres se diu ha tramese i
Es vol més supeditació del mallorquí
tan tardana (1502) a l'escola de Valencia
quan aquesta ja estava decadent. Es diu
també que la judicatura de Mallorca es tra-
barà amb sorpreses.

Poetes valencians decadents

En trobar-nos entre els darrers
poetes valencians del segle XVe
varem posar-hi les obres que ocasio-
nalment ~~se~~ pertanyien a la centuria
següent (s. XVI) amb l'objecte
de no truncar la obra total d'un
autor determinat. Però n'hi han
uns quants que no han pogut penir?

netar en anterior, classificació

El, anomenem d'aquesta manera
i ~~no~~ ~~els~~ ~~que~~ ~~anomenarem~~ que se-
que segueixen en aviat. Conem
els concursos ^{valencians} ~~assats~~ que tingueren
lloc en el segle XVI; els con-
cursos que es celebraren a Valèn-
cia en el XVI^{en} segle son els que
segueixen; ~~1511~~ ~~les~~ tretes únicament
de les que consten a la Bibliografia
que capen al volum I del nostre ^{present} Repertori;

(16)^a Obres ~~que~~ fetes en labor de seraphim
santa Catharina de Sena en lo sacrat
monestir de les monges de la insigne cin-
tar de València per diversos trobadors
narrade en lo dia de Sant Miquel de
l'any M. D. xjij (1511). Acompanyen
la Vida de la dita Santa traduïda per
frare Tomas de Verach i varen esser impreses
per Joan Jofre en Setembre del dit any, venen
20 folis després del colofó. Direm al-
tes en lloc corresponent els noms dels
poetes. El jurat era compost per les tres

notables personeres següents: fra
Balthazar Sorio, mestre en sacra Theo-
logia e vicari general de l'ordre dels
freres observants dels predicadors; e
lo reverent canonge Fira y lo no-
ble don Francisco de Fenollat, bi-
bell qui més dirà a la joia de Santa
Catherina de Sena, - Libell qui millor
dirà a la joia en lahor de Santa la
serafica santa Catherina, ordenat
per lo senyor mossen Jeroni Fuster, mes-
tre en sacra theologia. Asseremau

los niveles de l'antendre] (1).

~~P. K. Pere Sorribes~~

m, 1511. València, per Cristòfol Cobman.

Reimpressions i afegiments, sobretot la
darrera (Amber) per autors valencians:

Toledo 1527, Sevilla 1540, i Amber
1553. En foli; Letra gòtica, 8 folis ~~plena~~
marcar

portada i taula ff 23 la s'ing-
nature A-y AA, G-g 8. És el Cançoner

General, dit d' Hernando del Castillo.

Aquest i les edicions successives, en inter-
ressen per les ^{seus} llengua ^{nostra} que contenen.

Citarem les principals que no son gaire
 La glorià castellana de ^{monin} Lluís Crespi de Vallada sobre
 una canço que es dita de mossen Jordi però que no
 ho és Esperança en Les obres premonides d'en Vicent
 Ferrandis ja les esmentarem. Les obres dels tres
 companys Francesc de Castelló i Virgili ja les hem
 expressades més amunt

N.º 1515. València, per Joan Sastre. Obres
 contemplatives y de molta devotio, novament
 trobades en loor de la Santissima Creu ab
 altres piadosos de la intemerada Verge Maria
 de les Dolors y de la Solidat. Ab altres cobles
 molt útils y profitosos a la salut de les ànimes
 y consciencies nostres. — Per més que no siguin

una obra de dos sol. autors, Jaume Bertrán
Vicent Ferrandis, coneguts per altres obres, no
hem dubtat en anotar aquesta obra.

Pa 1561 ^{Valencia}
per Joan d los Arcos. Es tracta de
l'edició ^{de} del text, seguida Jaume Pons
seguida d'altres textos que anotarem
aviat el Proci de Vinces i Bonzella. En
quan a les altres obres El proci de les Olives,
el Sonnet de Joa Joan ja les havíem en-
minades fa molta estona, així mateix
com la Brama dels llauradors.

† 1532. Certamen poètic en Maor de
de la Concepció, celebrat en la parro-
quia de Santa Caterina Martir el dia
8 de desembre de 1532. Francesch Dió
Romano. València 1532.

Segons els nostres informes, aquesta
anotada de 1532 és darrera data
d'un concurs celebrat. ~~It~~ ~~auríem~~ de
saltar a la data del concurs de sant
Vicent Ferrer que ens portaria a la
data que no podem traspassar a sea

el 1600, i pensar que tota la obra
 ja existeix en castellà!

Ara anotarem els dignes poetes
 valencians, i seguin, a més del
 dels nostres informacions, l'obra ja
 un pic antiga (1883) dels que eren els
 nostres malaguanyats amics Josep
 Maria Puig & Torralba & Francesc
 Martí Guals, Estudio de los Poetas
Valencianos de los siglos XVI, XVII,

XVIII. Es clar que no espigolarem ad^{el} ^{pero lino} petit llibre tan solament per XVIe. Els ~~autors~~ autors son coneguts per altres notables estudis.
Sorruella Pere (1511).

Pere Sorruella, k 5 (a7) a ~~la~~ la joia.

Simbol perfet de molt dolç i armonia
Elet de veus, compas y regla fina
Son ^{vint} ~~ret~~ còbles de dotze ^{versos} y els darrers acabant amb
un aparellat, com usualment.

Lluïsa Bertan (1515).

Vicent Ferrandis (1573-1573)

y colles fete en honor de Sant Honorat
per Vicent Ferrandis, brodador

Lo real criat dins l'aspra lora

Es troba a continuació de la Vida de
Sant Honorat. A la pàgina el colopo:

"A l'honor y gloria de nostre ^{per} senyor Jhesu Christ
X fou estampat lo present libre en la noble ciutat

de Valencia per Johan Jofre de B.
 a xxxi de Octubre de ~~15~~ M. D. i XIII anys
 (1513). — Acabada la vida p^{er} Deo
 greias¹⁰ i després "Seguèren-se les
 còpies del benaventurat sent Honorat,
 ab una oració e commemoració del dit
 sant". — Hi han unes oracions Mat-
 ner amb epigrama català.

1573. Com que l'edició del Cancionero d'
 X. Arnau, es de l'any ~~exp~~ més amunt
 expressat, a ell deuen referir-se els elogis
 rimborbans que usa En Ferrandis.

K 2 (a iii) Vicent Ferràndis, brodador,
a la joia y guanyà.

Velera nan tallada 'es bona luna
Que navegan per hora trenta milles.
Catorze cobles de deu versos.

m 2 (anvers, f. 31 i següent). Obres de Vicent Fer-
ràndis en lengua valenciana, en que
hagué joyas y en totas son guanyador.
E aquesta es en honor del suavisim
nom de Jesus.

Nom sobeïls noms cridat per
m 3 (p. 35) Del mateix, en honor del
glorios Nom de la Sagrada Verge Ma-
ria.

Nom entre ls noms excels, nom de Maria
m 4 (p. 41) Del mateix, en honor del
Benaventurat l'adre, ls glorios Sent
Dimas.

Am que'l gran Sol, de resplandor ebra.
Per les Obres contemplatives fetes per Ferran
etis i Jaume Bertrian vegeu aquest darrer nom.

Juanne Beltran (1515)
e Vicent Ferrandis

n1 (a i v) B Preambol . - Lesta y ab offer
taday ~~ata~~ atenció vista . . .

Comengo lo prolech . Beltran a la molt
Paisessa Reverent Proessa .

Aquell Fenoll tendre ab nome molt bell
Preclar don Francisco , poeta estimat , . .

Ferrandis .

A vos , digna Anna Torrella discreta
D'ouell benignes pastora excellent .

n 2 (a 4va) Cobles en honor 2 g^{ra} la
de Jesús, salvador nostre y de la
sua santissima Creu; en les quals
se reciten moltes excellencies y
laors de aquella: fetes per Janne Bel-
tran y Vicent Ferrandis ..

Invoca Ferrandis ..

A vos, etern príncep, clar sol de justí-
cia

Invoca Beltran ..

A vos, que ls imperis teniu tots sotmesos

n 3 (C.9) Versos devotissims a la Creu
contemplant los sagrats misters de aquells

I am vexilla Crucis predeunt salus unica mundi

n 4. (C.7) A la sacratíssima Verge Maria de
les Dolors contemplant molt devota per
Jaume Beltran.

Mar d'amargor, profunditat de penes

n 5 (P) Strams fets per lo mateix Jaume Bel-

tran, en una joia que's dona, a qui

ajudaria a plànyer e plorar

cratíssima Immaculada Verge Maria.

de la Soledat. I portà la sobredita Bet
a la joia pega acompanyada, casi en
a ella intenerada ^{amb una morda} més que tota adolorida.
I una altra obra a la mort; I ane de pre-
sentar ninguna de les dites ^{obres} i presentí present
lo subsegüent ~~trama~~ trama a tots los
fidelíssims cristians y devots seus per la
intensíssima dolor i aflunció y pena que
que senti de la senti de la mort y parir
del seu fill Don Jesús, creador y redemp-
tor nostre..

Fem tots tenors ab so de moltes ^{làgrimes} llàgrimes

n 5 (Do). Loorn al molt suavissem

dots nom de Jesús, feta per Jaume Bel-
tran, en una joia que s donà, en la
parroquial església de Santa Creu, a hont
acudiren molts bons trobadors y digueren,
loant cada un de aquella millor manera
a estil que sabé y pogué. Y paragué al
sobredit Beltran loar-lo molt més
en reputar-se indigne e insuficient
ab tant temor e recel mostrant-se no go-
rar empendre ni atrevir-se seguir en tan
altas llores, per les precedents cinch còpies.

a no a la joya, mai ^{als} a la devocio
her dona a la honor.

Arxiu de
l'Institut
d'Estudis
Catalans

Si vull lear la molta excel·lència ...

Dheroni Fabre (1511).

Dheroni Fabra a la joya.

En lo temps bell de nostra primavera,
Essent lo món fecund per la gràcia

Es una bella composició. Té la particularitat
que les cobles, en lloc de tenir constar de 8 o 10
versos tan solament son de nou versos, que amb

L'aparellat final examen cobler de l'en-
versos, sempre senyors.

Pere Gomis, notari (1521)

Obra coronada a la honra de Pere Gomis not.

Per a passar d'aquest golf miserable,
Lo pèlech gran de la vida mesquina.
Son set còles de dotze versos, comptant l'aparellat i tot.

Artigues?
 Miquel Ortigue^a, notari de València (1477-1508).

Qui va descobrir aquest ^{autor} és el nostre amic
 R. Miquel y Planas, en publicar el Cancioner
devot d'En Miquel Ortigue, Bibliofilia, 1er març
 1915, cols. 1-55. Les anades, proce-
 deixen de Protocols del que i anomena notari
de València. Fer conèixer la
 Qualitat de notari, podria ésser una redun-
 dancia, per que tots son autors decadents
 que examinem en aquest apartat, l'article,
 publicació i estudi son perfectes. La nota de B

Sanchis Sivera es donada en
 bi col. 162-164, que opereis la forma Artigue,
 Ortigues, — 1502-1511 [1528], — v. 1 (a4) "Plau
 de la verge sacratissima verge) Maria y se-
 nyora nostra: contemplant lo seu gloriós fill
 Jesús, redemptor nostre crucificat. Ab algu-
 nes devotes contemplacions. Ordenat per lo
 discret En Miquel Ortigues, notari de Val-
 lencia. — [Estant la verge gloriosa], —

En R. Miquel y Panes La endarrinar que
 el Cançoner sagrat de sídeig de Saints, publicat
 en 1912, amb un luxe insuïtat, del qual vo-
 rem protestar per la pobresa literària del
 text.

En les nostres diverses estades a València
varem tenir ocasió, entre altres manuscrits
valenciàns, de copiar la que tenia el que era
bon amic, va oferir-me que si dugues a casa
el canonge D. Roc Cabas, a casa del qual
vivia. La copia va ésser joeh de tres dies.
En Foulche-Delbon, abans d'entregar-me
el a la Biblioteca de Catalunya, ja en
portava feta una copia. Aquesta és la història
de dos textos. — No tenim cap dubte que el
nostre Cançoner Sagrat (del segle XV, força
molt ata a les darreries) + Noaltres per 7^a
el text de Barcelona i per regit, el manuscrit
crit de València. — X² 17 (8.89). 2m

Copia, d'la València

Christi nomine, Iesus invocatio.
 set goigs celestials de la gloriosa Ver-
 ge Maria, los ella materna ~~Revela~~ al
 benaventurat sant Thomas Guanturia
 archabísbe, e li dehia tots jorns, e
 son de tanta virtut que, qui quiscun dia
 los dirá apareix-li la verge Maria en
 e l'aconsoia en la hora en la sua fi.

Entrada.

Dins los cel, hon habitau
 Excellent verge maria,

De set goigs vos alegreu
Ab tant clara companyia.

(Segueixen set còpies amb el set goigs
amb tornada i oració a la fi, tenen
el mateix ~~anà~~ de les composicions
del notari de València Miquel Or-
tigués. — X² representa, per moratals,
el manuscrit ~~de~~ el manuscrit ~~de~~
de Cambridge, descrit per l'amic
Pere Bohigues. —

serà ^{duasi}

De reglar que manquen protocols més antics i sobre
més moderns, ~~per a poder~~ així com ^{en reglar la pendura} en ^{entre mitja}
De tota manera no saben gaire res de ^{tena vida.}

~~Mossèn Lluís Gispert de Valldaroca~~

Soriso, i el reverend Prathasar, mestre en sara theologia, etc.

Heu parlat d'En Soriso, en tracció dels tres membres del Jurat, i a propòsit de concurs de Sta Caterina de Sena. En el darrer pleg es troben els dos versos, presentment del Libell:

K

Dels rics tresors del clar entendre
 Los aquí teniu molt que despendre...

Mossèn Lluís Crespi de Valldaura

asseguren els Srs. Pius Tonalva i Martí Gra-
jales que mossèn Crespi de Valldaura va
néixer a València que era remya, com és
el del seu cognom, de Sumacàrser i Al-
cúdia, en la ribera del Xúquer;
que va graduar-se de doctor en ~~deus~~
en ambdós drets en la Universitat
literària de València. A 16 de novem-
bre de 1500 va ésser per a exercir la càtedra

de per ausència de micer Lleonard.
En 1501 va esser elegit per la mateixa
disciplinera facultat, amb el sou de 25
lliures l'any, segons consta en el Manual
de Consells. En 5 de juny de 1503 ~~se~~
va esser nomenat confirmant-lo en la
catedra i en 30 de 1506 va esser nomenat
Rector de la Universitat per a l'any vinent,
Tant solament se li coneixen dues obres
sense cap importància, la segona de les
no havent-ne tingut ^{moratins}, car informació la

devem a carrec dels esmentats autors

1.
m 1 (vol. II, p. 124). Glosa mija a
cançión que hizo mossen Jordi de
Sant Jordi en lengua valenciana.
Esperança res non dona.

Per mes que varem incloure aquesta
cançó en la nostra edició de les Obres de
de mossen Jordi de Sant Jordi (1902)
no te cap dels caracters de les poesies
La atribució devia emparcar-se la (1) mossen
Crespí.

Diners els comentats que En Crespi de
Valldaura va escriure la següent
dècima en lloansa de Morella, que
donarem a ratlla seguida per a
aprofitar l'espai: "Ab tota Neal-
tat Morella May son fort valor
amolla, PUIS la Germania folla
Fonch tan perseguida d'ella,
De València es maravella y de
tot lo mon espill, No ha concebut

traidor fill, Per que en obse
les lleis y la obediencia dels Reis
No repara en lo perill.

Com que la Germania a Valencia
va acabar-se a Valencia en 1521,
La precedent pot ~~com~~ sobre el pr
comportament de Morella, es conegut
escrita en 1522.

Cignés, Joan Baptista Hieroni,
lència, Joan Solís (3'). La vida
y molt santa vida del gloriós a-
bat Julià y martir y de Santa
Basilysa, verge de aquell sposa
y gloriosa abadesa de mil san-
tes donzelles naturals de Antio-
quia de Soria, en nom del qual
es dedicat lo monestir de monges

del Camí de Monvedre; samad
 en cobles per mossèn Joan Baptista
 Hieroni Arguès, estudios ^{en} ~~la~~ ^{la} ~~sacra~~
 sacra theolech. — Endreçada a la
 magnífica senyora Elisabetta
 Cruelles, senyora dona Maria Magda-
 lena, germana de aquella, ~~tot~~ ^{la} ~~molt~~
 muller del molt don Francesc de Elguí-
 lar.

L'antich recort que tinc de vostra atesa
 (Cobles de 12 versos).

(sign. A 11); La vida del gloriós abt
y mártir sant Julià y de la gloriosa
santa Basilysa, esposa de aquell, verge
y abbadesa de mil santes donzelles.

Ohim mortals, ohim grans maravells
 (36 còples de 12 versos, ve acaba 44)
 A VIII (blanc el vers), dues oracions, la pri-
 mera de 6 versos Matins, la segona Oratio en
 prosa i i adalt: "Als mateixos gloriosos
 sants" el títol del ^{dit} versos Matins). — No hi
 anq ni lloc d'impressió, però en València
 per Joan Jofre. En l'orla del pen es veuen

les inicials J. J. - Serrano y Morales, p.
li atribueix, per diverses deduccions, l'any
1528.

Andreu Martí Pineda

66 (6va) Andreu Pineda, notari

Gran temps après que palma de mortis
podria esser que aquest autor fos prece-
dent al Andreu Pineda i Andreu
Martí Pineda serien dos notaris de
diferents anyades.

V³ (Aj), Valencia, 1521. (Natzari), plejada
 es pp. amb l'anyada 1521, contemplant
en honor y reverencia de les set vegades
que el nostre redemptor Jesús es rampa
la sua preciosissima sang, ab les pro-
pietats de cascuna i per Andreu Martí
Pineda, notari, Proposta y exportació.

Prey eternal, barçis en est baix centre
 Compta de ^{der} cables de dos cinquena de majors versos ^{cada}
 una. Les set vegades tenen un encapçament,

Lo escampament de la sanch en la circumstància
 val contra luxúria i pera cobrar lo do de sapiència
 y la virtut de la castedat;

Després reguair Fi i continua una altra cobla i al costat
 de l'últim vers ve la plana de l'impressió:

1521.

En quart, dos fulls sense numerar; signatures A i A ii,
 lletra gòtica i un gravat al costat de cada cobla recordant
 el passor que n'hi descriuen. A la fi de cada eslegien
 les lletra p. a. que podria creures una indicació per a
 resar-se un pare nostre ave maria. Sense lloc ni nom d'im-
 pressió. Els tipos són iguals als que servia a València Joan Llo-
 estampador prop del molí de la Rovella.

Fuster va copiar per enter aquest text, en la seva Biblioteca
Valentina, plagat d'errades, vol. I p. 167.

1533. Blasonant la Immaculada
de la Puríssima Concepció de la
Mare de Deu scriu Andreu Martí
Pineda ^{a la joia} notari, guanya lo setí.
adorn original tractat per l'alt monarca
(6 còbles de 12 versos, comprenentat'ly l'apoy
rellat).

§ (46) Escriu A. M. Pineda a un seu
gran amic novament casat.
Puix dins nostra confreria (11)

Conseils y bons avisos dirigits a una
nobla senyora novament casada (2).

Pus que Deu vos ha dotada

Entalpar a ^{la molt noble} ^{venuse} ^{Valencia} i ^{en} casa de Joan
Baptista Timoneda, ^{sunt} ~~de~~ ^{la} Mercè, 15.

Publicat excel·lent per E. A. Miquel y Planas.
era el Cançoner satíric de Valencia, Barcelona
1915, pp. 283-295.

Retrobarem el nostre Andreu Martí Rineda en
La Disputa de virides i donzelles i finalment, en Joan
Fernandes de Heredia.

O nofre Almudover

P 1 - (a 11) Si moltte conforten ab dolça fragancia
 Va amb la edició de Jaume Prois y de 1561

P 4 (f. 131) Comença lo procés o disputa de
 virides y donzelles, ordenats los magnífics
 monen Jaume ^{Singuer} ~~generos~~, y mestre Lluís
 Joan Valenti, doctor en Medicina, ab un
 na sentència ordenada per lo Honorable
 y discret Andreu Martí Pineda. — Remane

da feta mossèn Jaume 'Siviana a mestre Lluís
Joan Valenti.

Pur son la font clara brollant abundosa

El debatidor valencians son llargs, el
calen vint cobles de dotze versos més
~~et~~ d'aparellat final i ~~cadaver~~ s'ha de
que ~~gr~~ aquestes cobles son dobles per part.

~~En la dema~~ S'ha d'observar que
la demanda d'En Cirrana esmentada
i cobla final d'elecció de jutges no
més consten d'una cobla de les es-

mentades. El procediment és que al principi els debatoros s'adrecen molts compliments i gran lloances, però dura poques còpies. ~~General~~ Usualment la primera de les dites còpies dobles es lloa la vídua o la donzella, en la segona va dedicada ~~al~~ a denigrar al·lo que defensa el contrari. Aquests fets son norma de tots, així valencians com catalans. S'hia d'establir que ~~fa~~ ^{mostra} de força enginy en aquest llarg debat de valencians. Les imatges, ~~to~~ en les defenses

Com en les censures, es repeteix sovint,
El metge defensava les donzelles, el noble
defensa les viudes, i així disputen fins
que se'n cansen i se'n aborreixen; acab
amb el Compromís i elecció de jutges.
Els dos juristes proveïts en Llatí;
Misser Guardiola, qui és mestre del mes,
Tres ... i de aquell monarca, misser Bluch
Ricart. Y l'escriu volen que sia Pineda,
Puis^{ab} ab rich versos tenir fina seda.

Sentència arbitral donada en la poe-
ca y artificiosa causa agitada per y entre

Los magníficos morren Jaume Sivora
Generos de una part e mestre en Llurs
Joan Valenti, mestre en Arts y en Medicina
de la part altres. En haver posat provey
 e examinat. En darrera instancia decla-
 ren: "Als dos condemnados que d'ells
 clar entenga Guay verge, y no vinda,
 l'amich content prenga" - — Seguen
 els tres jutges. — "Lata Sententia Vidit
 misser Guardiola. — Vidit. M. Lluch Rís-
 cart. Scriba. Andreas Martinus Pineda
 not 2). Impresso en Valencia, en casa de Joan
 de Arco, a les sales del Estudi General, any

M.D.LXI. Versen-se en cara de Oliva
Llibrer, davant la Deputació.²

Aquesta va estar fidelment publicada
per R. Miquel y Planas, en el Cançoner
satíric Valencià pp. 189-222.

{ 8 } ⁶ Juan Fernandez de Heredia, edició de
Valencia de 1562. Es calcula que nasqué
a Valencia entre els anys 1480-1485; va

pinar

a Valencia mateixa, després d'haver patit una
Murga malaltia, el 22 de Març de 1529.

«Las obras / de Don Joan Fernandez de
Heredia / así temporales como espirituales.
Dirigida al Illustrissimo Don Francisco
de Aragon / (escrit d'armes) / En Valencia /
Con gracia y Privilegio por diez años, »
en la darrera plana: « Impreso en Valen-
cia / en casa de Juan Mey / Año 1562 ».

— En quart, quatre fulles preliminars, la
darrera en blanc que contenen la dedicatoria.

ria ~~firmada~~ signada per Ximèn
 de Lloris i un sonet del mateix; 220
 folis marcats. La numeració apareix sal-
 tada del foli 216 al 227. A la fi, 8 folis
 sense marcar, que contenen poesies dedica-
 a la mort del poeta (que son de mossèn Pere
 Roda, miler Geroni Oliver, Jaume Se-
 garra, don Joan de Borja, Vincencio
 Martelli (en italià), i Diego Ramires Pa-
 gan i don Francisco Garrido de Villena).
 La taula i el colofó portat. Els autors dels Poemes
 del segle XVI. Punt i Martí Sureda donen ~~algunes~~
 precisions respecte al poeta Heràclides (p. 54-56) Era

en lengua lemosina (les imitacions
narr.) o en lengua valenciana (les obres
en vulgar). Van marcats els folis de l'edició
1562 i les pp. són els de l'edició augmentada
de 1913

1. - Fol. 100, pp. 123. a otro.

Canar - sen vol lo men señor
(Una cobla de 2 versos i dos de rer.)

2. - Fol. 103, p. 127. Cançiones.

~~Una cobla~~

Tant vos vull més del que mostre

(Una cobla de 12 versos i 3 de 4).

3. Fol. ¹⁰⁹₂₁ pp. 135

Otra en valencianes.

~~Tant vos vull merced que mostre~~

Puix que no'm volen amar

(Una cobla de 4 versos i una altra de 9).

4. (Fol. 113-135, p. 121-160) - Colloquio en el qual se remeda el uso, trato y platicas, que las damas de Valencia acostumbra[n] hacer y tener en las visetas que se hacen las uxoas a las otras. - Introduccion. Cinc galanes y cinco damas de quien ^{se dan} se remeda.

una dueña y una donzella, un capellán y los galanes
y un rey de armas que, estando la dama en
su visita, desafia a los galanes en nombre
de los otros cinco caballeros, aceptan el
el desafío, acabare con un torneo.
Representore delante la Reyna Gerona
y ~~su~~ marido el Marqués de Brandenburg
Burch, su marido; Los cavalleros se
nombran, Fernandez, Rodrigo, Miguel, Alonso
de Portugues - Las damas se nombran Sennen
Beatriz, Maria, Lucrecia, Anna. La dueña
se llama Guzmán, la donzella Catharina y el capellán
mossen Joan. - Entra la señora con su

con su duenta y su donzella y vase a
 en el estrado y dize Introito

Sen. Las manos y pies besamos

(Domines, en aquest Colloquio, el parlament
 en valencià i en castellà aralencianat, qüestions
 entre valencians i castellans; constitueix l'obra
 més interessant per l'entrada del castellà a Valen-
 cia i la resistència de la llengua del país).

Fol. 126-146 i pp. 168-176. La duquesa de Calabria

quiso ver representar este Colloquio, y huro
de hacer otro principio, en el qual don Juan
Fer y su mujer van al duque de Calabria a.

pedirle a pedirle la casa prestada
representar la visita y en su Colloquio reme-
dan a un Cavallero y una senora muy ve-
sino sujos. Introducense don Juan
Fer, senora, page, Guzmama

Sen. Re-sera que'm concertem
5. Ed. 143-144, pp. 176-177. Tres coplas
al modo de Ausias March, en lengua
lemosina.

Amor no s'pot clamar en mi de res
(Tres cobles de 10 versos amb aparellar final)
Pagès, Ausias March et ses predecessors, Paris, 1912 (R. 104)

6 Fol. 144-145; pp. 178-179. - Juan Fernandez

Arxiu de l'Institut d'Estudis Catalans

^{estando enfermo}
1. Envio a pedir a Andrés Martín Pine-
da le embraße el Libro de sus coplas.

La magestar de vostra gran política,
Noble señor, dechado de poetas
(2 cobles de deu versos, amb aparellar
final).

Responde don Juan Fernandez de Heredia

Per ser [cert] vos responch, sab Deu lo ^{costa} que
Tan mal me te 'l mal, tan dat al travé, ^{costa}
Tan flach està 'l cos e l'ànima me,
(No la publicuem sencera, per que s'ha publicat
diverses vegades. Puer cobles de vuit versos que és de rime

de rima m de rimes diferents a la p
pel notari Pineda)

- 2). Un bibliòfil català del segle XV.
En Pere Miquel Carbonell, en la
 "Revista de Catalunya" de febrer de
 de 1926, pp. 136-142, Correcció.
 a fer a la p. 137: el manuscrit que En Car-
 bonell va utilitzar i fins copiar en
 les seves Cròniques d'Espanya no és
 a la Biblioteca Nacional sinó a la
 Biblioteca Universitaria de València,
 (vegeu els nostres Manuscrits catalans de València,
 en la "Revista de Bibliografia catalana", VI,
 1906, pp. 182-7).
- 4). Opusculos inéditos del cronista cata-
lán Pedro Miguel Carbonell, Barcelona,
 2 volums. 1864-1865.
- 3). Obras, III, p. ~~nota~~ 212, també nota a.
- 4). "Revista histórico-Latina". Poesias
religiosas catalanas copiadas de un
Codice que se conserva en el Archivo
de la Catedral de Gerona y se titula
"Petri Michaelis Carbonelli Adversa-
ria". T. II, pp. 62-64 i pp. 102-102.
 1875.
- 5). Rubén Balazuer, op. cit., 1926, p. 141.

Notes.

- 6) - Un antic poeta gironí en "la naixença", any VI, vol. II, 1876, pp. 1-23.
- 7) - En el discurs dels Jocs Florals de l'any 1854 va esmentar els deu primers versos. De totes maneres es coneix que ja en aquella època ja posseïa l'exemplar de Girón (el nostre 6) per que també en dona algun altre de saltar.
- 8) - Ensayo de una biblioteca de libros raros y curiosos, I, nº. 2151. 1877.
- 9) - Catálogo de la obras impresas en lengua catalana desde 1474 hasta 1860, Madrid, 1923, p. 582, núm. 2.227.

~~6~~
59

Poetes catalans decadents

Aquests ^{poetes} no ^{son} més ⁽¹⁵²⁸⁾ quatre, però son ^{impor}portants. En Moner, que va produir més en castellà que no pas en català. ~~N'abstarem~~
 N'abstarem ^{no acabem} les obres en català així com no ^{varem} fer amb l'Heredia respecte les seves en valencià. Els altres tres poetes varen produir exclusivament en català, que son el pintor-poeta Pere Serapi (1565), En Pere Gibergera (1544-1565) i En Joan Pujol.

Aquests poetes relacionats amb l'Estimada abundosa i pro-

(1553-1573-1603), pròverbe de Mataró

< En Pere Serapi és notable per la influència
& ~~de~~ d'influència d'Angias March que sent, en
< diverses poesies. En Joan Pujol en el seu
S poema parla amb elogi d'En Lluís Joan Vileta
S precisament com a conveïdor d'Angias
S i ell mateix Pujol s'ensaja en comentar-ne
unes poques poesies amb llarg ^{explicacions} ~~comentari~~.

En acabat dels catòlics, dedicarem
un estudi als poetes mallorquins decadents
que no ens podrem estar de dir quelcom d'algun
obra ~~destinada~~.

Moner
34. Barcelona, per Carles Amorós, 1852.

En foli, lletra gotica, sign. A G, sens foliar, 52
 folis. Portada ~~de dos títols~~ en tinta vermella,
 menys l'orla, que és negra. «Obras nuevamen-
 te / imprimidas así en prosa como en
 metro ^{de Moner}, las mas dellas en / lengua castellana
 y algunas en su len / gua natural / catala-
 na compuestas en / diversos tiem / pos y
 por no / bles motivos: las quales son. mas / para
 conocer y aborrescer el mundo que / para
 seguir sus lisonjas y engaños». A la fi
 hi va el següent llarg colofó: «Aquí acaban
 las obras que se han podido hallar de Moner en prosa

y en Metro, and en lengua castellana
 en ~~exp~~ compunser en lengua natural ~~castellana~~
 catalana: emendades con harto trabajo por ser
 en los traslados que se han ~~hecho~~ hecho se ha
 hallado corruptelas y muy mal escritas.
 Imprimidas en la insigne ciutat de
 Barcelona por Carlos Amorós a gastos de
 quien hoy mas ama y deva al autor d'ellas.
 L'año de la natiuidat de nuestro Redemptor
 M. D. XXVII. 2) Tot va en vermell menys el
 nom de l'impressor que va en negre. Carta
 signada per en Miquel Berenguier de Barutell
 cosí de l'autor, & dirigida y endregada al meu

al muy illustre Ferrnando Folch y duque de
Cardona y marqués de Pallás - para el fin que
ella se contiene". Les úniques dades bio-
gráfiqnes que es tenen del poeta Moner con-
ten en la carta d' En Barutell. — No me pen-
drem nota de les obres catalanes. — Abans de tot
el títol especial que requirà, pendren nota de
questa obra (F. v, col. 2) Endressa a la Contempra
Quirra para la glossa a la cançons [Para nos-
tra señoría] cobla castellana i comentari en
català. (F) [Si vostra mercé is oblidada del
ultralge que m'ha plagut fer-me ..] (1) —

Pitot en negre (F.ii.vº) Las obras que
son del mismo auctor y son en lengua ca-
thalana, y es la primera una obra muy prove-
choza y aguda que se llama L'anima de
Oliver porque se finge Moner que l'anima
de aquel cavallero se le aparece reprehenden-
do su vida y desportando ~~los~~ los dos del ~~libro~~
alvidrio y concluye l'anima que nin-
que ninguna persona se pueda en este
mundo se pueda forçar forçar las pasiones
si no que pierda el juicio y la razón.

Carta de Moner a un primo suyo [Molt magnífich Senyor ^{donen} q'cosí mossén Francesch de Blanes] ho ^{donen}divendres de Agost, la hora que x sol se porta se ^{se}tròbà -vall d'Hebron (2). - (F. 60). ^{cap}Res-

~~Carta de Moner a un primo suyo [Molt magnífich Senyor q'cosí mossén Francesch de Blanes.] Res-~~
posta feta a Jaume de Ribas en una demanda ~~ya~~ mencionada que està mencionada dins la resposta [Moltes oracions me desviaren lo respondre a vostra demanda.] (3). - (f. 60). Despediccion de Moner en lengua Catalana a la dama per ell mateix legida. [Cinch anys vos he servida, amada y temuda absent y present.] en prova (4). - Obra de Moner en lengua

Catalana feta per excusar-se de una culpa
que un cert Cavaller y unes senyores, absent
Moner de la dama que se devia, que lo arren
falsament imposat [L'estranger dolor que m
liga] 58 deslises (5). — (82). Les cobles de
les tisores [Senyora, quan me parti' D'on la
vostre mercè resta]. Son 15 cobles de 12 versos
(5). — (4 liij). Les lletres que segueixen son del mar
teix autor. No perquè Moner las guardas
per que se imprimissen com se creu, que après
de aver-las fet troços alguns amichs seus les
algaren son impruïdes per que los galants de

a aquest temps les imites o millors
 se ~~paten~~. [La força ~~de~~ ^{de} ~~valor~~ y
 lo fort ~~de~~ ^{de} ~~valor~~ ^{consciència} ~~iii~~] Son nou
 lletres amoroses i al G. ^{vo} ~~hi~~ va el
 colofó ~~perat mes ament~~, ja copiat.

En Menéndez y Pelayo va parlar amb certa
 extensió d'En Pere Va fer-se una nova edi-
 ció moderna: Obras en prosa y verso, cas-
 tellano y catalan. Escritas en tiempo de
 Juan II de Aragón. Por el R. P. M. Fr. Francis-
 co de Moner y de Barutell, y anotadas por el Doc-
 tor Don Joaquin Manuel de Moner. - Fonz, estable-

cinciento piadoso literario tipográfico de Ce
 Diciembre de 1871, en octavo. — En M. Menéndez
 y Pelargo ~~ha tratado de~~ ^{por} ~~Moner en dos tomos~~
~~en la misma Antología de líricos españoles~~

^{tuieren}
 las dades biográfiques sobre En Francesch de Moner.
 " en la expresada Carta al Duc de Cardone
 las obras de Moner, primo hermano ^{mi} que fué mi
 Como yo mejor las he podido a mis manos, he acor-
 dado, muy illustre Señor, de poner ^{en} ~~en~~ orden
 emendallas y hacer que se imprimiesen. Hame
 movido a esto la obligación de deuda que con el ~~libro~~
 tuve. De más de un pariente tan cercano, que en
 la vida que cualquiera ~~que~~ hubiera lástima angosa
 perdieran que la honra de un ingenio que en

a Francia y sirvió allí dos años a
señor de aquel Reino, donde aprendió la lengua
francesa, y vuelto anduvo en las galeras del
Conde de Prades cerca de año y medio, para
probar su fortuna, por que havia perdido
su patria y sus bienes en servicio de su Rey;
sucedió despues la guerra de Granada, y fuese
allá porque vio quan buena obra era servir
a Dios y al príncipe. Despues de alguna mer-
ced del Rey Católico, fuese vino a Barcelona
y asentó con el Duque de Cardona, padre de
vuestra Señoría. En este tiempo, amó una
Donçora de su tierra con tanta verdad de amor

desahogo
Basta para las brevedades que suelen traer amor.
Después de haber andado ^{en esto} mucho tiempo, probó su
persona en hechos de esfuerzo como en otras obras
de virtud y de honra y en fin, menospreciando el
mundo y se metió frayle en ~~lérida~~ ^{Barcelona}, de edad de
veinte y ocho años, en la religión de san Fran-
co, donde, con mucha en el monasterio de Jesu.
con mucha constancia y alegría, hizo penitencia.
Murió en esta casa de Barcelona de la misma
orden, a do vino por serle natural y parece
que, no sin misterio que murió al cabo de año
y medio de entrar en la religión y al punto de
profesar. En tiempo que el fervor de su devoción
y le tenía ocupado su juicio: De hombre que
así vivió y murió: no me ha parecido que
su fama se collore, y como arriba dije, he

querido publicar sus obras y agora
 con a nuestra señoría. Sus obras, aunque
 en algunas cosas tratan de ~~matemáticas~~ ^{cosas} livianas
 son tratadas con tan gentil ingenio, con tan
 próspera invención, con tan grave ~~sentencia~~ ^{sentencia},
 con tan derecho juicio y en fin, con tan
 buen estilo que la liviandad cesa y todas estas
 cosas quedan y cuanto más que no ha sido
 poca dificultad, lo liviano tratalle grave-
 mente sin pesadumbre. Dígoles de lo que menos
 ha escrito: que de lo mas ~~de~~ el ~~compuso~~ ^{compuso}, y quizá
 todo, si bien se considerase, padriase muy bien
 ver que al cabo se reduce en cosas de ~~provecho~~ ^{provecho}
 graves y de donde se puede sacar mucho pro-
 vecho, si en manos del que lo leyere no se pier-
 de?

En Menéndez y Pelayo ha a més un judici
no gaire favorable. En el vol VII de l'Antologia
de Poetas líricos castellanos, 1898, p. CCLV, p.

Las poesías castellanas, que son en bastante número, pertenecen todas a la escuela de fines del siglo; entre cuyos autores predilectos de Moner, parece haber sido Juan del Encina, o quien manifiestamente imita, sobre todo en los versos cortos. Ni la versificación ni la lengua de Moner se ve que no ha estado en Castilla. Moner, aunque bastante incorrecto (en lo ^{cual} ~~que~~ tiene disculpa) no es indigno de memoria, siquier por haber sido el primer catalán que hizo versos castellanos tolerables.

"Pero en 1408 (Borcamí) arriba a
 Andel. Pero el prototipo del poeta bo-
 lingüe ~~está~~ en las ~~partes~~ ^{partes} ~~meritas~~ ^{meritas} del XV
 es un catalán del Rossellón, Pedro Moner,
 que, indócil al yugo francés, abandonó
 patria y bienes, ~~cando~~ ^{cando} Perpignan
 fué transitorariamente ocupada en tiempo
 de Juan II, fué a servir a su rey y re-
 nor natural, sacrificando su patria y sus bienes,
 lidió bravamente en la vega de Granada,
 y acabó ^{por} tomar el hábito de fraile menor.

en el convento de Jesus de Lérida,
mayor parte de su vida de la obra
de Moner estan en Castellano, ~~estan en~~
~~Castellano~~, imitando ~~imitando~~, con ma-
o menor soltura, las principales combina-
ciones metricas usadas por los últimos
trovadores, por nuestro Juan del Encina
a quien se propuso como principal mode-
lo.

2. Pere Seraphin (1565).

2.⁶ Aquest notable ^{llibre} te dues portades: Dos llibres de Pedro Seraphin, de poesia vulgar, en lengua catalana (gravat de dos galans). En Barcelona, en casa de Claudi Borriat, 1855. — La segona portada es així: Llibre segons obres espirituals fetes per Pere Seraphin, per la devoció. Aquestes darreres son molt poques (⁴² ~~quatre~~). El ^{seu} fort son les poesies amoroses, son moltes i te cançons molt gracioses, a

de les quals s'en va fer una edició sense data, però
 prou gentil, per l'empresa de la "Il·lustració Ca-
 talana". És deplorable que la edició no va ésser
 tot l'acumulado que es tenia dret a esperar.

En Serafi, el pintor poeta, era afectat a con-
 tendir amb diversos autors. El meu amic
 de semblava ésser En Pere Giberger, que
 califica de poeta vulgar i potser tenia
 raó. Lloc un retrat que havia fet el pi-
 tor. Sembla que les portes de l'orga ^{de Tarragona} eren
 pintades pel nostre pintor-poeta. Si aquest fos
 cert, seria l'única pintura que hagués arribat

En Serafi, el pintor poeta, era afectat a con-
 tendir amb diversos autors. El meu amic
 de semblava ésser En Pere Giberger, que
 califica de poeta vulgar i potser tenia
 raó. Lloc un retrat que havia fet el pi-
 tor. Sembla que les portes de l'orga ^{de Tarragona} eren
 pintades pel nostre pintor-poeta. Si aquest fos
 cert, seria l'única pintura que hagués arribat

552
Arxiu de l'Institut d'Estudis Catalans
MCMVII
fins als nostres temps. En qüestions d'història
era demanant el seu parer, entre altres pintors
i un imaginari. Es tractava de declara-
rar si els pintors Pere Vinyes i Enric Ferran
dis ^{complet} si haviem les condicions del contracte de
or, agut i altres colors bon per la capella
de Sant Miquel de l'església del Carme. El
requeriment contra els esmentats pintors obra
en ~~el~~ un manual de Francesc Molnèl, d
de 23 de març de 1527. Vegeu Josep Puiggarí,
Notícia de algunos artistas inéditos de la edad

Media y del Renacimiento, en les "Memorias de la R. Aca-
demia de Buenas Letras de Barcelona", IV, p. 1880

pp. 298-299. - Hem esmentat tot el que sabem del poeta com a pintor. El poeta dedica els seus versos al senyor Geronim Gual i Heran Sorribes. Després d'un sonet elogiós, li endreça una carta de la qual extraïem dos paràgrafs: "essent-me delitad, après de ma art de la pintura, en la de trobar en vers més que cosa alguna, ^{en} per les quals, entre famosíssims Trobadors me han adjudicades ~~joves~~ joies". El poeta potser tenia dret a creure que faria les despeses de l'impresió, però no va fer res si ^{hem} no ho creure el colofó: "Fou estampat en casa de Claudi Bor-nat librater, a ^{costa} ~~costa~~ del Autor, acabat a dos de

de Agost del any. 1555. — Va obtenir de
 sia expressa així (fol. 2 prel.): Yo lo Abbat Valen-
 tí, comissari del Sant Ofici, per manament del Señor
 Inquisidor del Principat de Catalunya y son dis-
 tricto, reconegut lo present, compost per mestre
 Seraphí Pintor, que consta de 12 l. folles, no he
 trobat cosa alguna que duga impedir la pu-
 blicació. En Barcelona, a 14 Mars 1565. Dal
 rei va obtenir l'usual privilegi per deu anys. —
 En octau, 8 folis preliminars i 12 8 usuals. — És
 un dels llibres més rars que es coneixen, i sovint hi
 manquen planes. Sense comptar En Pero Giberger
 del qual tractarem aviat, endre una ^{bona} obra al
 molt magnífich Miquel Bernadino Coronines,

jurisconsult de la Sen de Urgell, p. 102a expe.
l'entèsim.

De temps nos mostra maravelles...
 Acaba el darrer tercet:

Y entre ls dictats que tal renom sostenen
 És lo doctor dit Coromines digna
 Forat per lum del nostre temps y guia.

Ham esmentat l'edició de les obres poètiques d'
 Pere Serapi, Barcelona, En l'estampa de Joses Torner,
 1840. Edició de Joseph Maria de Grau y Joaquin Rubio
 y Orr. - p. 99. En Torres Amat-Tastu afageix algu-
 na cosa: "Jurisconsulto de la Sen de Urgel. En
 la edició que publico Gouari en Barcelona en 1574

fol. 81 de l'edició Bonmat

se dice que sabia el griego y poseia bien el latin

Sic te sacratu tangit reverentia Templi

Sense aquest, també va dirigir-se al poeta el ~~poeta~~ Plangella. Sonet del pare del pare fra Plangella de sant Hieronymus de la Muntxa tramès a l'autor.

Un sol be, tant alt de sa natura
Quel és infinit a tots incomprensible,
Tot poderós, immens e insospitable
Ell és lo goig y la suau dolçura...

En contemplació de la Suma Deytat, en respos-
ta ell passat.

Un be tan que sobra sens mesura
L'enteniment que'l dir no és possible,

Pot comptar-se el tò que està concebut
els materials rims que haviat^{us} el pare Plane-
lla. (pp. 141-142).

L (f. 119

En Pagès, Augias March et ses predecesseurs,
pp. 405-406 ha rastrejar les influències del gran
gran^{poeta} en Pere Serafr. Nosaltres, en la creença
de que totes les verificacions son justes, em con-
cretarem ~~ex~~ les vegades que ~~kanomena~~ Augias
que ^{no} son ~~poques~~ gaires. La marca de foli corres-
pon a la primera edició, la plana a la repromesa.

a la reproducció de 1840.

(f. 87vo) p. 17. Tres son llatins de l'alta
Poesia: Tres son vulgar, que, per
semblant ~~se~~ manera. Lo principal aporten
del poetes: Petrarca y Dant, ^{de} que Ita-
lia blazona; Ausias March, que Espanya
tant prospera. Nos ha mostrat, per obres
tant elites. Que par ab ells mereix por-
tar corona. -- "(f. 25vo - 42)
A Cant de Amors. Puig vos-
tre cant, gentil senyora meua, Ab son acort pot
fer dolç tot l'amor. Cantant del gran
poet Ausias March. Quant dir d'amor,
ab destre fantasia: y ~~mes avant~~ Yo

Jo veia uns ulls aver tant gran potença,
 Y'l mes avant comies en son tractat, y en
 tal dolçor resti pres e ligat Que ser libert no
 tincb jamés creença. Hont jo diré, mogut
 per excel·lència, Senti una veu que te-
 tal potestat ab son cant bell de tanta ma-
 gestat Que vida y mort pot dar sa conè-
 xença: y prometent pler ab càntichs de
 dolçura y ensemps dolor l'anima y cors
 forzar, Lo paradís al mon far contemplar
 y dels inferns sentir la pena dura... Tornada
 y axí suplich, angèlica figura, Qu'ab càntich
 me vulan consolar, Car si no se feu per

670
"i pot ordenar Càntich de morts per una
ventura". Com es pot veure tota aquesta
obra, que hem donat sencera, es composta amb
trossos de poesies d'Anzias.

En el gravat en fusta d'En Turner, segons
dibuix d'En Puiggari es veu el poeta ~~contemplant~~
contemplant Barcelona [Se lo que ^{pot} ~~deix~~, per plans
y per montanyes, Que fuy pres amont dins Bar-
celona...]. Porta savates d'òpera, i per terra un
baret amb plomes que mig cobreix un instrument
entre guitarra o bandurria. La vista de Barce-
lona es coneix pel campanar i el port. — El
sonet es dedicat En la mort de doña Aldonza
de Cardona Bell fruit de l'arbre de Cardona,

Te obres en endresades, ~~com~~ cavaller
 com Sàtira tramada a un cavaller, la qual
 tracta de matrimoni (p. 24). — Demanda
per un cavaller al autor. Gran Serafi,
 vos que d'amor sabeu ... Resposta del autor.
 De gros voler parteris que il desig cuyta ...
Vint emblemas sobre diverses coses. —

Ara, finalment, copiarem el Sonet
~~et de~~ d' En Pere Serafi a la immorta-
de Mosen Ausias March, poeta català
 que obra l'edició de 1360. El donarem a

ratlla seguida, per evitar llengua
En veure que els valencians comprenien tan
pot el llenguatge d'Auzias i que als cata-
lans els era tan fàcil, varen acostumar
a la idea que podria considerar-se català,
a idea que no tenia cap fonament. « Lo phe-
nix sol mort y cremat, fet cendre, De ~~la~~
temps tornà a cobrar la vida, Hon mor-
tra clar qu'om ab virtut unida Si per
temps mor pot altre vida pendre. Que fa-
ma fa de nou son lum encendre Apres ~~que~~ de
mort que ses virtuts revida, La qual es
part qu'al virtuos convida En ben obrar

qui'en res no's pot rependre. — Tal
pot dir d'Ausias March poeta Que mort
reviu ~~per~~ al mon per digna fama, Puis
que sorté un' immortal memoria — Qual
resplandeix lum al que ^{la} virtut ama; ~~Fent~~ ^{Fent}
~~molt grant llessa~~ Donchs, preguen Deu
li donq' l'eterna glòria))

3. Monen Pere Gibergera (1544-1585).

X⁵. Cobles novament fets per Pere Gibergera contra tots los delats y seca-
de Catalunya y secadors de An-
toni Roca (1)

Vilancich (2) Barcelona, 1544.

En Gibergera havia segurament ^{obria} per l'en-
 til, que nosaltres no me una (agut) /
 no prejudicia res però el seu company Gerat /
 el moleja de poeta vulgar.

De mossèn Pere Gibergera, loant un retrato que
que lo autor havia pintat. - Posaren la pri-
mera cobla "O gran saber y empresa d'alta
força Venre mortal en vista ~~ta~~ qu'és divina!
i O seraf^{phi} qu'és obra Seraphina! Sou dels
pintors lo cor y altres recorça. (p. 22).

Sonet de mossèn Pere Gibergera en epitafi de
mossèn Pere Gibergera, poeta vulgar, per per
Seraphi.

Ploren tots los trobadors sens mida,
En despedeix com a poeta vulgar i cultivar el Goss

Saber (p. 23).

Distich a la sepultura de mossen Pere Giberga.

Debarç d'aquest dichós y molt fres marbre
Està lo cors racóndit de Giberga,
Lo qui fou del gran munt de Parnaso arbre
y del Olimp ara és florida branca (et).

Demandes y respostes entre mossen Pere Giberga
y lo autor, fetes en versos los quals son nome
nats Fenirs.

Demanda de mossen Pere Giberga.

Vos que hi cabells més primis partiu ab l'ungla,
Bell Serafi, vulgar poeta Fenirs,

Resposta del Autor.

A vos responch, señor Gibergera, rígil
Del Gay Saber metrificant molt àbil

Demanda del autor a mossèn Pere Gibergera.

A vos deman qu'en poesia ceptre
Portau, Beñor Gibergera, en versos únich

Resposta de mossèn Pere Gibergera.

De vos en mi molt més que il carb del sonni
Veig diferent del Gay Saber lo vñcle.

Constan les demandes con les respostes, de 12 versos
per banda.

L. Joan Pujol, prevere de Mataró (1573)

Hi han dos aspectes per estudiar En Joan Pujol:

1^a) el manuscrit original de la Biblioteca Marguerite, de París nº 4495 (fonds de la Papen Tastu); i 2^a) l'impressió de 1573, per Pere Malo. Com que l'impressió és més completa i manuscrit és mutilat per haver perdut les escobertes, començarem pel text imprès.

2^a). Barcelona, per Pere Malo, 1573. - En octau, 104 folis, sign. a-n. - Portada, blanc el versó; «La singular y admirable victòria (que per gracia especial de N. S. J. I) obtingué lo Sereníssim Senyor don Johan Dautria de la (potentíssima armada

Turquesca. Composta per Joan Puyol de Mataró. Dirigida al molt il·lustre Senyor Hieronim de Pinós (armes del Pinós). En Barcelona ab privilegi - a la fi: "Estampat en Bar. de l'ona en casa de Pedro Malo. 1573". Les fulles primeres contenen: Licència de l'ordinari general Antoni Calles, de 13 de març, per encàrrec de Joan Palau. (f. 2) Privilegi del Prior de Castella, Moctimant i capità per deu anys, datada a Barcelona a 1 de juny de 1573 "Sempres de V. S. servidor y capellà Joan Puyol Breuer - (a pinós) & Costum antic y molt honorable fora entre los autors - (f. 4 vº). Sal molt illustre y mon senyor Hieronym de Pinós. [Clareissim, strenuus

3 còbles de 8 versos, endregant-li el poema. (f. 5) Argument de la Historia [Del filh maliciós
de Soliman desitja] 2 còbles de 10 versos. (f. 5v)
Cant primer. Abont veuran com en d'any
1570. Selim lo gran Turch ab una poderosa
armada, anà sobre la Isla de Chipre, y la pren-
gué per pactes sens voler servir aquells;
y lo que es concertà ab lo rey Phelip d'Espan-
ya y los Veneciens per intervenció del sant pare
Pio Quint [Seguint costum de molts antics
Poetes]. 50 còbles de 8 versos (f. 18v). Cant segon,
en lo qual veuran com per intervenció del sant

Pis Quint fou refeta la liga, y lo rey Philip
d'España feu general de l'armada a l'invencible
princep d'invencible Joan d'Austria, germà seu, y
la potent armada per Ali Barà, capità gene-
ral del Gran Turc - y lo dany que fiera en mol-
tes parts y [Aquí ab Deu omnipotent],
(fol. 18vo) Cant tercer y últim, en lo qual
veuran la singular y admirable batalla
victoria guanyada per lo invencible prin-
cep Joan d'Austria en lo golf de Lepanto
contra Ali Barà capità general del gran

general del Turch y los principales foren molt

o presos. [Qui'm donarà estil convenient]
90 cobles de 8 versos; per excepció la carta del papa, la oració de Joan d'Austria i la d'Alí Barà van en codolada (1). — (f. 55) Introducció de l' Autor dels següents versos Uatins, que son de llibris Jaan Vileta, ~~en~~ traducció dels versos que en acabar re-
produeix. [Ab gran Terror Júpiter en lo ^{ce}or].
19 cobles de 8 versos (2). — (f. 62 v) Soneto al autor (f. 63) Resposta del Autor (63 v) El autor al mismo (64) El autor al mismo (3). Compte al autor (f. 65) [Puix, no bell com abany]

i (65) Resposta del Autor [may no trobaran]

(2). — (f. 85 v) Visió en somni. Argument
pretant, en esta mia traça] 2 còbles de 10 versos; nar-
ratio [Trobant-me un jorn quant l'espantosa nit] 37
de 8 versos; la visió es resol amb l'ajuda d'auzias March,
qual li recomana el canonge Lluís Joan Vileta, que és
que l'enten, així com a Ramon Lull (5). — (f. 75 v)
Cant del profit que's pot traure de mal dir [a tots

los qui los presents versos legiren] 11 còbles de 8 versos.

(6). — (f. 78) Cant als folis pervents de Cupido [Veniu,
veniu vosaltres qui sens manya] 11 còbles de 10 versos (7).

— (f. 81, a baix) Segueren-se tres glores sobre

Monen Auzias March, del Autor. Qui no és trist
Glosa [Puix solament adreça mo dictats] 8 còbles
de 8 versos i tornada (f. 83); als folis comen, Gloss

[Pilot expert qui per temps fortunal]; a mal
Glosa (850) [Si cau malalt algú per un excés
de 8 versos i tornada (8)]. — Obres spirituales del matiu
autor . Llabors de la verge Maria [a vos qui crearen
ab gran providencia] 2 cobles de 10 versos, seguidos
d'una Navegatio de 13 i de 5. (9). — (f. 91) Llabors de Sant
Joan Baptista [De vos qui portaren al mon bella nova]
9 cobles de 10 versos (10). — (f. 94) Llabors de Sant Joan
Evangelista, 7 cobles de 10 versos (11). — Llabors de
Sant Pere [Vos qui portau del cel en vostra cinta]
8 cobles de 8 versos (12). — Glosas del Ave Maria i del
Pater Noster en castellà (13). — Carta del autor a
un Religios persuadint-li que perseverara en la
religio en la poch ha havia entrat [Molt reverent, puix
és vostra ventura] 6 cobles de 10 versos (14). (103) Al

lector [Ja que l'autor no està com pertanyent
8 versos que formen l'acròstic "Joan Pujol poeta
de nàtaro" (17). Al verso d'aquest foli hi ha
el colofó esmentat: "Estampat en Barcelona, en
casa de Pedro Malo. any 1573." L'exemplar
de la Biblioteca de Catalunya (Aguiló) es detura
al fol. 84, però tracta d'un exemplar complet
complet, en la seva Bibliografia Catalana, que
devia esser el d'En Gallardo num. 3530.

Nosaltres en 1917, varem publicar una notícia
sobre el manuscrit de les poesies de Joan Pujol, en
Bulletí de la Biblioteca de Catalunya, pp. 120-123.

2ª Les obres principals es troben en el manuscrit
però ~~no~~ se n'hi troben algunes que no es troben
en l'imprès i es troben solament en el manuscrit.
D'aquelles solament parlarem ~~per~~ tot fent referència
a la nostra contribució.

El manuscrit és original de la mà d'En Joan
Pujol prevere de Mataro es troba ara a la Biblio-
teca ^{Mazarine} de París marcat amb el nº 4696, formant del
fons dels papers d'En Josep Taster (1787-1849), que va-
ren ingressar-hi pels vols de l'any 1888. Es troba in-
ventariat en començar el suplement del Catalogue
de la Bibliothèque Mazarine publicat en 1898, qui
vulgué tenir del primer catalanista rossellonès pot comen-
çar l'estudi de N. Apudaden Pages, Notice sur la vie et les
travaux de Joseph Taster, aparegut en la "Revue des langues romanes".

1. XX (1888). En temps d'En Tastié no es trobava
mancat de començament i fi ni havia perdut
relligadura, per que va publicar una reproducció
 sencera del poema sobre la batalla de Lepant i ara
ha perdut el primer cant i part del segon. Ha
reproducció (ignorava que se n'havia fet una
edició de 1773) que ha derivat tan rere con
l'original.

5 (fol. 62°) títol canviat. Cant en lahor de la glorio-
ra verge Maria, provant per figures y autors apro-
bat com no fouch concebuda en pecat original com en
comen un libel parat en Barcelona en lo any
15 LXXIII. Invocacio
[Anon aut crearen, ab gran providencia]

2 còples de 8 versos

5 (f. 65v) En l'honor de la Verge Maria de la Soletat

[Primer etern, Deu eternat vos feu]

6 (f. 71r) L'honor del gloriós sant Hieronim

[De vos qui teniu la gran portadeta]
 8 còples de 8 versos

7 (f. 67) En l'honor de verge Maria dels Àngels

[Mare de Deu qui en lo cel regnar]

10 còples de 8 versos.

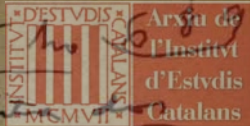
11 (f. 79) A la Iglesia catholica

[Peris no's pot fer ninguna exemptura]

Son 8 versos.

12 (f. 80) Elegia en la mort de Pere Albareda y Vela, Canon-
 ge de la Seu de Barcelona, y organista, unich en son

Temps de música de tacha, segons clarament
demostran les seues obres, sonà l'orgue quarcin
anys. En lo dia de la sepultura.

A l'onzè setzèrn jorn del mes qu'í novembre
Any mil cinch cents sobre vuytando dos
2 cobles de 8 versos En lo segon dia 3 de 8, En lo terçer dia,
9 de 8 - 1 de quatre.
21 (ff. 94 vº) Lo non cuber del autor,

[do tinch temor que us poré molt ofendre].
Una còbla de 4 versos i 2 de 8. les quals diuon
Francesch Anthònia.

22 (94. diverses gloses en castellà) Invocaciò, Pden Nost
ave maria, Grado in Deum, Salve Regina.
23 (f. 103) Al Illmo. y Rmo. señor Don Alonso Coloma emisoro
de Barcelona sta Juan - Bien creo que V. S. hauro

visto muchas trobar en alabanza de nuestro
el glorioso san Raymundo de Peñafort --- Data: 1540
mans a 3 de julio de 1603. Contá Introduccion, 3
cobles de 8 versos, son Loores del glorioso san Raymundo
Peñafort, 12 cobles de 8 i tornada.

24 (p. 105 v) Historia llamada viaje del hombre en la
qual se introducen los interlocutores siguientes:

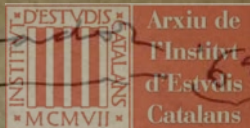
Son: Entendimiento, Apetito, Sathanas, Lucifer,
Belzebub, Inspiracion, Penitencia, Confusion
Asterot, Memoria, Gula, Concupiscencia, Pesona-
lidad, Contento bono. Dominen en toda la obra octo
villabz que acaba al fol. 139.

25 (p. 139) Villancets de Nadal en castella

26 (p. 139 v) Otra. Adorem tots christians Ab juntes man

27 Son 34 versos i versos.

27 (f. 185) Dialogo entre la inspiratio i lo peccador

[Llevet, peccador mesquí]

Una còpia de quatre, 15 de 8 i una altra de 4.

28 (f. 153) Lahors del nom de Maria.

[Vostre nom, senyora mia]

Una còpia de 4 versos, 8 de 8 i una altra de 4.

29 (f. 187) Los goigs de la Verge Maria de les Fesper.

30 (f. 159v) En la Marinitat.

31 (f. 160v) Lahors de Sant Pere.

32 (f. 163) Lahors de Sant Joan evangelista.

33 (f. 164) Lahors de Sant Joan Baptista.

34 (f. 165) Los tres reys.

35 (t. 16 h) Lahors del Glorios st. Simple

36 (t. 177, seguint a uns versos en castellà) Lahors del Glorios st Esteve primer martir.

No acaben per esser incomplet el manuscrit. El darrer vers és així: [Procura cruel torment].

N'Amadeu Pagès ha dedicat dos importants estudis a Joan Pujol de Maternó, baix el seu aspecte que es refereix a Ausias March. Nosaltres * els hem esmentat en el nostre capítol Desè (Ausias March) amb tot l'elogi que es mereixen. En el seu llibre Ausias March et se prédicateurs, en parla llargament en la p. 105-7. En canvi en l'Introducció de l'obra ocupa amplemunt, de passada hi recorda ~~rem~~

mai ha existit bisbat de Mataro, sino ~~pero~~
quia que pertany al bisbat de Barcelona
vegen en el capítol Guant Els comentaris es cosa
que no té preu, Introducció ~~de~~ a l'edició, pp.
103 - 111. Com diem és en el nostre capítol ~~tra~~
Pere, que correspon a Ausias March que és
on hem tractat dels estudis d'En Amadeu Riera
No hem fet aquest pel que fa a Joan Puig, prevere
de Mataro.

Mallorquins decadents

Es pot dir que son ben rars els poetes mallorquins decadents, gaire no me's son dos: En Francesc d'Olesa, ~~el~~ l'autor del tractat actardat del gas ^{saber} ~~Beizene~~ i d'una ^{altra} obra, i En Benet hispano [Espanyol] autor també de dues úniques obres conservades. Al voltant d'aquests n'hi ha algun ^{que} altre, com En Gaspar Vilanova. No em interessens els poetes que varen contribuir a l'entrada de Carles I a Mallorca, ^{per} en 1519 ~~per~~ ^{per} 2 ~~per~~ ^{per} varen produir en Martí. Son

En Pere Antich, Joan Guenovard, Jaume
 Romanys, Joan Andreu, Vidal i Torras Març,
 hi han tres notaris i un metge. De totes maneres
 tant els que escrigueren en català com els que escribiren en
 llatí eren contemporanis i fins potser algun
 (En Romanys) no havia probablement promiscuat
 andalugues llengües.

1. Francesc de Olera (15⁵³~~38~~ - 1550)

En Francesc era fill de Jaume d'Olera, que ja
 coneixem per haver-ne tractat abans a l'Església
 de València i a de l'anglada, i d'Antonia Samartí.

d'Antonia Sant Martí i Sureda, ignorant
 re l'any del seu naixement. La primera data
 que hem posat és, ~~la data en que Carles I va nomenar~~
~~el llibre de noblesa~~ ~~com a llibre~~, és la de la
~~seua primera obra~~, la darrera és la de la seua mort,
 el 14 d'abril. ~~Car~~ El mateix rei, en recom-
 pensa de bons serveis, l'anà a cavaller. Va esser
 jurat en ~~1528~~, 1529, 1531 i 1549. De partir
 de 1508 el veien maridat a Beatrice Sant
 Martí, parenta de la seua mare. Quant
 pert la seua esposa li dedica una obra venant
 dolor.

1 $\frac{1}{2}$. Art de trobar, de 1538, Text de la

de la Biblioteca Municipal (fons Jaume Gual 297).
Publicat per complet ~~en~~ pel que fou
el nostre amic Bernhard Sshödel, Un art
poètiqne catalan du XVIe Siècle; formant

part extret de les "Mélanges Chabaneau", 1906,
711-735. Al davant ^{autor} apareixen dos textos que
no semblen del mateix: "Cant de l'excellencia de
l'home", inventor de totes les coses. Comença: "Aquel
que sab quant noble cosa es l'home". — Del ma-
teix en l'honor de l'art: "Qui vol sens estudiar

dever barret de Doctor". — Bover, 15, 6, 7. —
Esa Sshödel s'està de publicar-lo, fent la referen-
cia a Bover. Malgrat la gran poesia no creiem

No sabem si dona nota personal. Exemple d

Dictar bordon de cinc síl·labes:

5to	Trist en mon jovent	Nostre companyia	
	Vivia content,	Tot hom la volia;	
	Per tot hom honorat	Mar ara que se veia	
	y benificat,	Tinch blanc lo cabell,	
		vingü veiem vol,	5 20
		Ans de mi tlar dol.	

Del vici de bords i pausa

El gran vici és reputat en un mateix dictat 390
 una mateixa forma de paraula. Però si per dir
 compass se farà, no és reputat vici com fa Ausias
 March en lo cant de amor en lo qual quiscun còch
 repetirà Ara que ius am més que yones harné,
 Tormau-vos ha or de primer estança

D'una obra tan estensa no podem poder
donar-ne un escapulo.

2. L². Obra del menys preu | del mon en cobles.
Feta per lo magari | fich Mossèn Francesch de
Olesa | catalan. Estant aquell molt | trist
per la mort de la vir | tuosissima mulla | ma.
Nova | ment stampada en la Ciutat de Mallorca;
| per Ferrando de Consolei | Fou acabada a
a dotze dies | del mes de Octubre. Any M.D.

XXXX. - Frontis, signature i figures.

En front una calavera amb una serp enroscada,
en el vers un cavaller (F.D.) en actitud d'escriure.

- Lo autor de la obra al Reverent Mestre Benet Hispano, mestre mestre en arts y Doctor en theolo.

gia.

A vos qui sou dels doctes la cima
I en predicar fecund' eloqients
A vos envio esta pobra rima...

- Resposta feta per lo Reverent Benet Hispano.

Mostrau la obra vostra puis e se rimada
{ donau-me copia a qui la volrà...

- Franciscus ab Olerias Gaspari Vilallonga,
militis ac utrinque juris doctori S.D.

- Franciscus ab Olerias, militis, Gaspar de Vilal-
longa. (3).

Comença l'obra de Francesc d'Olera amb un

Arxiu de l'Institut d'Estudis Catalans

Del Annatze de Sant Miquel
De nom Beatrice Johana.

De nom Beatrice Johana.

De nom Beatrice Johana.

De nom Beatrice Johana.

Arxiu de l'Institut d'Estudis Catalans
MCMVII

restà vidua en 23 de 1513 i el seu pare va comprar una
segona amb Jacoba Benet vidua de Ribas. En Bernat
nyol va néixer en 1482 i, en complir els 17 anys
va rebre l'habit de dominicà en el convent d'aquella
ciutat de Mallorca. En Bover diu que té una per-
ida en la que consten aquests termes: "Eodem anno
(1499) intravit in ordinem F. Benedictos Ispano
indie dominica infra octavas corporis ~~les~~ Christi
in ~~beat~~ ante primam etatis ~~et~~ 11 annorum in
festo Beati Martini. Recepit eum idem prior
(Fr. Petrus Alemany) et posuit eum de coro dextro²²
Encara fruit aquest ^{benefici} ~~moviment~~ del convent de Mallorca en
ocorre la seva defunció en 12 de setembre de 1553.

L. Benet Hispano (Espanyol) (1382-1552)

L. ¹⁵⁴¹ ^{Consolida} Devota contemplació ordenada per lo

Reuerent mestre Benet Hispano, mestre en arts
y doctor en theologia; contemplant lo cors
sagrat de Nreu Christ en l'arbre de la vera Creu,

— Dirigida a la molt noble y més virtuosa,
ma senyora la senyora dona Johana de
Herill, burgesa; per la ~~molt~~ molt noble
y més virtuosissima senyor ~~la~~ senyor Don Pedro
baró de Herill, pare seu — Lo autor de la

obra a la molt noble senyora la senyora
d'Herill.

Arxiu de
l'Institut
d'Estudis
Catalans

1. A vos, qu'en la Spagna teniu molta fama,
Molt noble senyora Johana d'Herill
Endresse ma obra, com a real dama...
2 còpies de 10 versos.

2. Comença la obra del Autor.

Ab l'ànima trista y dolor intensa,
De Jesús la pena voldria sentir,

Deu còpies de 10 versos. —

Del mateix Benet Hispano (Español) hem 2-
mentar la consulta que li fa Francesc d'Oles

Na i la seva resposta en l'any 1540.
~~Les dades que hem posat a l'obra són de la mateixa i s'han corregit per~~

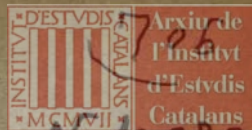
Les dates posades a dalt són les de naixença
i mort d'En Benet Hispano, finalment, per consegüent,
als 71 anys d'edat. Aquestes són tretes d'En Bover,

Poetes castellans amb fragments en català

Tenim molt poca informació d'aquests poetes.
Solament n'hem percebut dos: a Bartolomé de
Torres Naharro i Alfonso Adrera de Villaseca-
no. Els fragments no cal dir que són en la var-
ietat valenciana i no seria difícil prouar una

estada dels dos autors a València.

1. Propalladia / de Bartolomé de Tona, Nani
no diri/gida al illustríssimo Señor el Sr. Don /
Fernando Davalos de Aquino Marqués / de
Pescara, conde de Eristo, Camar / largo del
Reyno de Napoles etc. / Con gracia y Privilegio:
Papel y Real "(escut)". — Folí, lletra gòtica
99 folis sense marcar però signatures. — "Estam-
pada en Napoles. Por Ioan Pasquato, junto
a la Annunciatas, con toda importancia poni-
ble y caso / que algun yerro o falta por no
ser mia la lengua, ya se ha, pues ansi la
benignidad del lector excusará el estampador.

Acabose jueves XVI de Mayo de M. D.
XVII? ~~En~~ Hem vist una primera d'...
pel mateix impresor, a 15 de març de 1417.

Comedias

- Comedia Serafina, Serafina, Purosina

A la fi de l'argument:

Por sentir los personajes
Que hablan quatro lenguajes,
Hasta acabar la reyerta,
No salen de cuenta cierta!

Por latin e Italiano,
Castellano y Valenciano

Que ningun se desconcierta.
Jornada primera. Purosina.

¿ On poria ya trobar
aquest traïdor castella'?

Abunden els parlaments en valencia'
En la deliciosa comedia Tinektaria surt
riat valencia "que parla poch".

2. Alfonso Álvarez de Villasantino
Cancionero de Baena, Madrid, 1851.

p. 151, cobla darrera ^{por vuestro}
A mi ~~passo~~ socorred,
Pues que vos amo servir,
E nunca me plaze oyr
Contra vos; esto tened.
Mas quanto puedo maldigo,
A qualquier vuestro enemigo!
Aquel cierto mi postigo,

Lo que a vos cumple

En bon llog. gitau la May

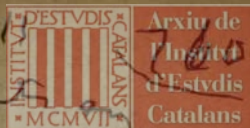

p. 164. Finida

Alvaro, señor, señor,
Cartas non vos vull mentir,

Aves-me pan per dejunar,
vos m'avenen tot lo millor.

81
l'arciprest de Talavera te fragment

valencià ? . No ho sé per que no t
poneués ni el coneç.

se trobaran a menys d'argent

Cobles i poemes populars

Per a pendre nota d'aquestes obres populars
^{ens} hem valgut del Cançoner d'obres vulgars
 d'En Marià Aguiló i Fuster, que ell an-
 omenant Cançoners vulgars, tot imprès
~~seu~~ ~~plagat~~ de i publicat en fascicles en letra
 gòtica, ^{acompanyada d'excel·lents estampes.} com tohom sap. De la major partida
 dels tetrastics ~~atí~~ ^{els} ha que formaven aquella
 important ~~col·lecció~~ ^{col·lecció} ~~de~~ ^{de} els ha des-

descriu bibliogràficament en el seu
catàleg de obres imprèses en llengua catalana
desde 1474 hasta 1850.

D'una ^{altre} sèrie tindrem ^{compta} les obres que con-
tenen edicions ^{formats} de Ferran Colom; per sort
~~no s'ha~~ ^{per} en va ^{fer} una edició en facsimil, per que el
catàleg ~~estava~~ ^{estava} a punt de perdre's: Cata-
log of the Library of Ferdinand Columbus, Re-
produced in facsimile from the unique Man-
uscript in the Library of Seville, by Archer M.
Huntington, M. A. - New York - 1905.

És el cert dels dos poemes de ~~code de~~ ~~caràcter~~
 popular de certa extensió m'hem ja tractat en
 el p. amb ^{alguna amplexió} ~~certa~~ ~~extensió~~ ~~extensió~~ ~~extensió~~ en el primer volum
 del present Repertori, i Del llibre del Romiatge del Ven-
turos pelegrí, en les pp. 493-497; i El Testament d'En
Bernat Serradell de Vich (1419), pp. 481-489. Per això
 esmentarem, aquestes obres però en estorarem de descriure
 res. Que valgui aquesta referència. Tant solament
 anomenarem les obres del notari Andreu Martí Pina-
 da ~~les obres~~ en tractar ara matèria dels Poetes
valencians discordants endregades a un sen-
 amir casat i a una dama casada; i així com

en tractar fa poca estona d' En Pere Giberga
(Catalans decadents) ens ha calgut esmentar
l'obra popular Contra tots los delats de Catalunya,
de 1544. Rara vegada es retroben en el
Cançoneres gotic Agnolo i en el Catàlech de Ferran
Colom unes ^{obres} mateixes; procurarem descriure-les
plegades. Ara descriurem les obres populars
reunides en l'ordre en que es troben en el Cançoner
d'obretes ~~per~~ vulgars, valent-nos ocasionalment d'les
precisions ^{bibliogràfiques} que es troben en el seu Catàleg de les
obres escrites en llengua Catalana, impreso a les de
1474 [†] hasta 1858, publicat en 1927.

Cobles religiosos.

1. Els goigs de la gloriosa Mare de Deu de la Concepció los quals se canten en la sglésia de la Encarnació. — Estampades en la noble e leal ciutat de Valencia. —

[Al verso]. Goigs ~~que se canten~~ en l'honor de la puritat de la sacratíssima verge Maria

ab eterno preclata
Prare del Verb eternal
Tot ^{for} sempre ^{plena} pura y neta
De pecat original

[En quartet d'altre goig.
Dos columnes senyalles
ni any, però valent
entre 1440 a 50.].

[7 cobles de 8 versos i tornade
un granat orlat de la Concepció, amb els atributs de la Virgen].

Seguents a 7 cobles de 8 versos

2. Cobles en honor de la gloriosa verge
martyr Sancta Eulària. — Estampades en
^{no hi ha} ~~no hi ha~~ ciutat de Barcelona, per ~~Hubs~~ Hubert
Cotard, 1589.

Digna son de Barcelona

Gran Patrona

Honra vostra honor se canta

Eulària, verge molt santa

Estampades en la ciutat de Barcelona, en l'any de

Hubert Cotard

Any Mil cinc cents vintanta nou.

[ha tornada
repetició de molts
10 cobles de 8 versos
per l'estil de la
primera i en tornada]

3 Les set paraules que Jesús dix en la
Estampades en la noble y leal ciutat de València
29 de març de 1549

18 Comencen les set paraules
Ab amor y ~~pense~~ pura

Christians contemplaren
set paraules d'amarargura

que Jesús dix en la Creu.

[Requies en versos i amb ~~set~~ cobles de 8 versos].
Tornada,

Tots los qui penan ~~tristura~~ ~~tristura~~

+ ostantos vos recordaren

Set paraules d'amarargura

que Jesús dix en la creu.

Estampades en la noble
ciutat de València,
dij 25 de març
Any M D XLIX.

4 Cobles en lahor del gloriós sact Domingo
de un manuscrit del setzèu regle, - {En el verso}
Pregaries fets en temps de febre pestilen-
cial.

Sant Domingo gloriós

Socorreu, o llin molt santa
Ar devots cridant a vos

De la febre qui' l'ay espanta
Sant Domingo gloriós

[Sis cobles de 8 versos i ternada]

Estes cobles son trechs d'un manuscrit
setzèu regle, fet en la ciutat de Barcelona, del

5. Cobles en Mahor del glorios princip
Sant Miquel, dolç defenedor de les à-
nimes.

Laem-vos amb alegria
Miquel Princip glorios
Pur sou en gran Senyoria
Devant Deu Omnipotent.

[^{non}
~~Al~~ Cobles de 8 versos i tornada].

Confessos i confesores al benaurat San Miquel
en la Iglesia parroquial més primera de la ciutat
de Mallorca.

8 Cables en honor de la Virgen Maria de L

Arxiu de
Institut
d'Estudis
Catalans

Soledat. - Estampades en València, per Joan

Jofre
Contemplan ab penson pia
Christians la Soledat
Que senti l'anima mia
Davant Jesús fo sepultat,

[Si cables de 8 versos i la tornada vinteta].

Plegina ^{molt} singular
Digna font d pietat
Consola als quò ~~se~~ ^{contemplen}
La nostra gran Soledat

[Estampada en la
molt noble ciutat
de València per
Joan Jofre].

7. Cobles novelles e complides sobre la Passió de
Jesu Christ. El titol està al peu d'un gravat
orlat que representa el Calvari. En quart, lletres
gòtiques molt gastada; a dues columnes 3. Com
se comprèn, havent-hi tota la Passió ³ i el interllong.
Recontada e revelada ¹ per un devot sen.
~~admonestant la cels.~~ ² ~~Andreu~~ Santa Mica ³

Impressio den der

ho planto de vos senhora mia
mar de Deu Omnipotente e e e

Parla la Voce.

Amich, lo que me demandan vos
En priviment de mes dolours
Mes les balles des puerdors
~~Amich~~.

Oratio
Mortuus est in cruce
an

8. Los set dolor, de la gloriosa Mare de Deu
que se canten tots los dissabtes de quaresma
en la Inmarnació, [un gravat de la verge
Dolorosa, orlat]. A València

Comença: Los que passen per la via
Dels set ^{quies} me fien dolors. Lohor
Contemplant qu'entre dolors
No e' tal quel es la mieda...
[Va seguir
els set dolors
de la ~~Traspassada~~
i Dio gratias]. Estes còfles se canten los dissabtes de la
Quaresma de la Inmarnació.

Valencia.

9. Cobles ~~novament imprimides~~ de la
Salutació de Nostra ^{Senyora} en València, ^{intenció} Any M.D. XXXV.

Comença ^{la} Angel: Ave gracia plena / Molt
humil Verge Maria / Lo Senyor es qui m'envia,
Maria. Deo gracias, qui son ~~vos~~, Qui sou vos
que veniu en ^{esta} aquesta hora?

Acaba: Un Deu de trinitat pia / Per a tots hoat
ria. [Després d'un dialle de 20 cobles i regnes,
també en vers:]

~~L'ed de les cobles novament imprimides en València -~~
~~Dracis a les plagues de Jesuchrist~~ [El
títol està al pen d'un gravat que representa el Calvari.
gracies vos fem, Senyora / Salut nostra infirmada País son
mare ab tant amor. València, 1835.

10. Oració a les plaques de Jesu cristi

[un gravat de l'Assumiació ^{ortada}, en la primera, orla-
da. En quart, lletra gòtica; sense nom d'Impressor
ni foliari ni signatures. Impres, probablement,
a València.] . Oració vs. far. 5 anyor

Salut nostra infirida
Per son mort ab tanta amor
Donant una eterna vida.

Fc

En la noble ciutat de València M. D. XXXV.

11. Llacris a la Pietat y plagues de
nostre Senyor Jesu crist. En València,
en 1587.

Per vostra Pietat sagrada
Plagues a Deu eternal,
Don-mo gracies conformades
y apres gloria eternal...

[A la fi]. Contempleu ya resultat
nostre Deu y Redemptor
En les mans pers y costats
cinch plagues senyals d'amor...

[En cobler de 8 versos].

València. any M. D. Lxxxviii,

12. R a b r o n a m e n t d e l a V e r g e M a r i a

ab son Fill. Ab les set paraules de anar-
gura que Jesús diu en la Creu. Com-
post per Esteve Surrión, de la vila de
Beniquelet. - Barcelona, per Sebastià de
de Cornellès. - Any 1811 D. XXII. -
[En quart; dues fulles de 2 fulles 2].

Comença: O piadosa Querella
O immensa caritat.

[18 còpies de 8]. Deixa la dolça manella

Ab la Creu ^{per} abraçar.
acaba: Vo hays mirant lo Fill

Que en la Creu diu Don heu heli, heli.
Escala de Porta espi-
pluris.

13. Cançoneret de cobles ^{antigues} a la Mare de Deu
Lluch, de Mallorca. Ab lo trascurp de
dues singulars estampes - any M. DCC LXX
XXV LXX

[Nota notable
de "Aguiló"] - Los set goigs de la Verge Maria, mare
del gran Redemptor q de gran humilitat. Del còllec
- Cobles: Sobre totes les cletes. Singular
en mare de Deu, Gràcies vos riu feta.

- altres cobles: Puis que son en l'aturn
venerada. ~~Per la gran veneració~~
Per la gran veneració en totes

- Cobla: Puis achem vostres favors
Per vostra santa figura. Don-mos clet
Lluch Verge pura. En l'en lo cel gorem de ve
[Cobles vulgament clets de l'Estebania].

14, Cables fetes a un principi anti^{te} que diu? "Destroint-lo de quant^{te} al gran Turc, verge Maria, e proechint per quinze advocacions de aquella". Pres-
 gant-la. Pregant-la per la destrucció del gran Turc e no sequaçon e per la conversió de aquella a la santa fe catòlica.

Comença: Destroint-lo de quant^{te} al gran Turc, verge Maria, Pux ab tanta senyoria Vol anar contra la fe.

Araba: Tornada.

Demanant-vos de merce
M'encaminen per tal via
Que no perda l'harmonia
Dels articles de la fe.

Les 15 advocacions a la Verge son les següents,
a la verge Maria de Gracia, a la del Socors, de
la Nen, del Remes, de la Consolació, del Ajut-
tori, de la Soledat, la del Roser, de les Vir-
tuts, la de Montserrat, a la Salut, a la de Ho-
rita, a la de Rebellen en Oliva, la d'arborcent,
a la Pau.

[En quart, lletres gotiques, 2 fulls sense marcar, la primera
ornada amb puntes. Sense lletres d'impressió, però s'usa
ben valentes. (1844)]

15 Cançoneres, de cobles e miracles de ~~la~~ ⁷²⁰ ~~la~~ ^{Arxiu de l'Institut d'Estydis Catalans}

o Roser. Trellat sumariament de bulla
de la Combraria del Psalteri o Roser de
Valencia. ~~Feit~~ ^{Feit} 18 març de 1545,
ab singular invulgar del XV.

~~Los set goigs~~ - Cobla del Psalteri o

Roser: ^{Don mar feli vos he elegida} Puis que rosa sou molt suau

- Los set goigs de la Verge Maria del

Roser. Vostres goigs ^{Cançarem Senyora mia} ~~ab~~ ^{Puis que vostre Senyoria} gran plaer

- Labors de la verge Maria del Roser. - Puis
que vostre carn sagrada Se's vestit ^{verdadada} ^{del Roser} ^{Dignament intitulada} ^{Don} ^{la Verge}

- 16, Cançoneres de Nadal. ab les cants de ^{Molt humil Mare de Rey}
- 17 a la Verge Maria: ~~Molt humil Mare de Rey~~
~~Cançó de Nadal: Jorn de Nativitat~~
 De les verges de mar ^{Bella} Ver pareis nostres donzells
 a Jesús redempcion men
- 18 - Cançó de Nadal: Jorn de ^{la} Matribritas
 Cantar en una cançó Per vòstres gran voluntat.
- 19 - a la Nostra Dona: Presim, Donzella sagrada
 del poch dels voluntat ^{Dona;}
- 20 - Mosen Monevat Tones: Les beneyts infants
aquest dia

- 22 2 - Canco: En bon punt y en fona
Per canton la nit de Nadal -- don't i canco
- 23 3 - Altra canco: Verge de gran alegria
En la nit de Nadal que vol salutar, per la nostra

#41
Pere Vilaspinoza: Salve Regina a Lluis Després

4
127 Cobles de la Sibilla. o del Jorn del
Judici: Parra qui haura per servir

Cobles històrics.

- 24 Pere Giberga, Malfactor, burlan la terra
Villancet: Via fora y vagen fora
Barcelona: any M. 2 mitx, centos quaranta quatre

25 - Cobles ara novament fetes sobre la
justícia y cruel mort d'Antoni Roca
escandaltitzador de tota la terra de Cata-
lunya y la del seu companyó Sebastià Cortés.
En Barcelona, Bru, [Nota molt interessant
d'En Marian Aguiló B. - A 26 de Juny (dime-
nys de l'any Fou mort Antoni Roca].

Presort es d'esta jornada
Rebelat, puis es la yoca,
Vehent com es acabada
La vida d'Antoni Roca. [18 cobles de 8 versos]

27. Cançoneta ^{final} a Vircam sense parar, ab gran descans
e plaers, Puis lo marquès d'Aguilar Ha fet fi del
bandolers. [Una altra cobla de 8 versos].

28 Cobles en memoria ^{del noble caballero e gran} del Senyor don
Frederich de de Portugal. Estampada en
Barcelona archobisbat ^{de} de Saragossa Al Vices
de Catalunya etc. - Estampada en Barcelona en
10 abn any R. D. XXXVIII.
^{origen} ~~ordenaçio de la sepultura~~

29 ~~Coplas que hizo el padre fray Joan Fernan-~~
~~do Masó, a la del~~ a la muerte del Señor

~~Fabrique de Portugal~~
~~Endrezades a la sacra Real Magestat del Senyor~~
~~Emperador benaventurosament Regnant.~~
Provehin Emperador | Catalunya, si volen |
De un altre pastor | Com aquells que ens llem Den.
[20 cobles de 8 versos, amb represa i tot $\frac{3}{4}$ [L'Àguila] anota el
el non nomenat Vis rey]. Laus Deo.

30. Anselm Turmeda. Cobles de la divisió
del regne de Mallorca, ^{escrites en pla can} tretes d'un man-
uscrit de Carpentras. [Vegeu Repertori,
vol. II, en curs de publicació]. p. 2

Com per alguns moments citadans merceders de
millerques, sie estat pregat afectuosa ment que fan
e donar un tractat de la unió del Regne. Supos que ho
men sentimment sia grosser y no subit en lloc de
trobar enparís per dar alguns satisfaccions a l'hoja presy
te feta alguns cobles groxeros regona venets

S'! m leri un bon matri
Temps era de primavera

123 cobles de 8 versos
Des gracies Biblioteka de
Estes cobles son tretes d'un manuscrit de Carpentras

31

1

de les

Cobles de ~~les~~ trist~~es~~ y doloroses, tres
de conserva - Barcelona, per Sebastià
de Corneller. - [un gravat antic represen-
ta una gran embarcació].

Comença: Christians devotament [22 cobles
d'8 vers]
Preghem la verge Maria

Qui ens delivra en aquest dia
ab son fill omnipotent.

[La penúltima cobla també dona la data].
Dijo fonch ~~per~~ l'any del naixement
Mil quatre cents s'escrivia
Y seixanta, era lo dia
A denou de març corrent.

Seguir, Llaors de la Mare de Deu,

Regina excellent, verge d'esperança,
L'enemich no's cança, Si canos valent.

[En quart; dos folis a dues columnes].

Aquesta mateixa edició En Ferran ^{Coloma} l'explica
d'aquesta manera (1970). "Còpulas de las 3 naos
de conserva en catalan. 3. Crestians devota-
ment D. de propis e parents. ^{fine} Dor est carmen
ad Marian D. Regina excellent. - Costo es Tarragona
per 1 dinero per agosto de 1517. En 41° 2 columnes?"

Cobles morals, ratiriques i de costum.

- 33- Cobles de la Ballesta per cantar-se a la fi
L'albada.
[Amar-vos-en la mia amor, Que la gent va despar-
tant & lo gal va cantant] Una ballesta far
fer a la gran gorra perquè pugui be tirar.
L'arbre's laborat d'amor y fermetat y dançes
voluntat. Dins e de fora Per que pugui yo tirar a
ma senyora.
Amar-vos-en.
- 34 Cobles ara novament fetes de un cavaller y una
pastora (Son molt graciosos per cantar y sonar) ab
les de Dins me Juliana. Comencen les cobles del cava-
ller y la pastora. Qui vol hoys bones amos D'un cavaller
molt gracies Ab una pastora gentil, y prou galant, Enst
estes cobles de pler Que be rirán. (15 cobles de 8 versos amb
la represa i tot).

33, ^{marcament} Cobles ^{fetes} contra los Formenters
y Usurers. — ^{Estampada} ~~Estampada~~ ^{en} ^{baixos de} ~~a~~ Barcelona
per Pere Regnier.

Los pobres preguen a Deu Pasaplaya de cos encas
y de açò me fan menyspreu los formenters y usurers.
Los miserables de richs ^{lo nom} [18. cobles de Pauers
contant la representació].

~~Malhaver~~ : Ab ^{nom} de Crestians, Fan males
obres | Testimoni en fan los pobres : [2 cobles mes].

Estampada en la noble y leal ciutat de Barcelona
per Pere Regnier.

36. Testament d'En Bernat Serradell de Vich ^{col.} (vegen Repertori, I, pp. 481-89.) En Ferran L'espere
 així: "Testament de Bernat Serradell de Vich
 1. Un jorn cansat de treballar D. ~~de~~ ^{de} mot a mot.
 Imp. en Barcelona 1515 Januàrii 27. - In fine
 est Carm. ~~en castellano~~ de Joan del Encina 2. Yo
non quiero ser vurnero D. tenen amor. Item aliud
 3. para bien D. por enteros. Costó en Tarragona 7 dineros
 por agosto de 1517. es en q. 2. col. -"

37. ~~Exposició~~ a un seu amic casat Andreu Martí Pineda
 Puro que en nostros confraria - 20 cobles de deu versos

38. ochosèllabs
Exericiu Andreu Andreu Martí Pineda, notari a una
noBLE senyora valenciana novament casada. Puro de ~~aport~~

vo ha dotada. 2 cobles de deu versos ochosèllabs.
 Publicades per R. Munt y Planes en el Cançoner Sabut Valenc, pp. 287-295.

399 Llibre del romiatge del venturós
als cobles de la mort, 392.
Aguiló, Repertori pp. 393- ~~394- 395~~

^{de Seguiran}
388 Cobles de ~~Dina~~ Dina Juliana

Barcelona, per Pere Regnier.

Dina Juliana
Lana, que Dina
calleaen que diran, mesmings S'ins veuen parlar
[15 cobles per l'estil], Fenis. Estampat en la impremta ciu-
tat de Barcelona or casa de Pere Regnier. Any M d D.
h X vi.

27. Escrivia Valero fuster les present
de la crich crach. — Estampadas en Val
lencia en M e D e L X I I I.

La crich crach, la criguera

En aquell temps passat

Quant jo trist jove net era

De fet me posí a servir

Una molt gentís donzella,

[Son 9 cobles]

Miquel y Planas, Cançons patrietich valencia, pp. 297-99.

44. Libre dels bonys amonestaments

Agnitio; Repertori II volum (medietat) p.

[107 lletres
de la famia
coneguda]. abril de 1398. Compost en tinnis per Gentilys
Turnado (en altra manera appellat Abbatia) Na
deu de Mallorca. Abril del any mil treus noventa
vuit. En la impresse de la agnitió.

46. Dança de la mort, En nom de Deu omnipotent

Vegem, Repertori, II, en curs de publicació, p.
al [172 cobles i conclusio].

45. Pere Miquel Carbonell. Dança o ball de

la mort. 1497. Veure Repertori, vol. II, p.

Quanta parades un Rey que jau d'm la tomba o monest

Vosaltres qui ho placent d'ara

Nota de Pere Miquel Carbonell

1. Carbonell estant poch de vides

46

Colles de Amoreta mia - - -

en l'estampa de Pau Cortes y Pedro Malo.

Amoreta mia

Jo us he dat mon cor

Si be us y guardareu

Grandats me de amor.

No sian ingratis

que al cor us diplau

No volgues fer guerra

Contra qui vol pau

[Colla amb represa].

En Barcelona en la estampa de Pau Cortes
y Pedro Malo.

pete
L. 7. Coblexa novant, sobre la Marquesota.

No s'estima sols un tant

Un tantich, si be s'hi nota

[un gravat
tret del galan
que figura en
la Para sacra]

Elo cobles
de l'obra
amb la repren
i tot.] - Puris que no es té per galan
Qui no va la Marquesota.

[28 cobles de 8 versos amb la represa] La darrer cobla s'
aíxi:]

Ja no 'n parlo en l'alta cind
Sins d'aquesta oradura

7 trobat d'alta factura.

No se convé ni s'estima
Mes per té i'tra deuant

con vinagre una ~~for~~ bota;
7 pot ser bon galant

Quant se'ngla Marquesota.

Cobles que no consten en Cançoner
i que no es troben en el Catàleg.

1

47. Cobles en llaor de la humil verge Ma-
ria de Montserrat. Ab una conuocació
a la gloriosíssima Maria.

Comença: per es la nostra advocada
la verge de Montserrat,
Preghem-li, ab les mans plegades,
que 'ns vulla haver pietat...

[En quart, 2 columnes].

767
L. 8. - Cobles de la Verge Maria ~~de la~~
L' Aoe maris stella en pla.

[Un gravat de la Verge contemplant, agenollada,
~~contemplant~~ la corona d'espines, ompla
el ~~restant~~ de la plana. - En el versó de
la mateixa]:

Contemplan ab pensa pia
Crestians la soledat
Que senti l'anima mia
Quant Jesús fo sepultat.
[En el versó de l'ultima plana ~~tulla~~:] r
que comença: Aoe maris stella

ave lum ³ y stella clara) De la mar
y resplendent | Temple sant y mara cara
| De Jesu omnipotent.

En quart metra gotica, a dues columnes, sense
lluc ni any; Episcopo Valencia, 1610-1620.

56. Cobles de bella ^{de vos} enamorós, con-
trafetes al espiritual per Joan de
Fimonedá, a invocació de la Mare
de Den dels Desamparats.

Comença:

Bella de vos! puix en vos

Tot temps ^{te} mira,

Miran - ~~no~~ que per tot

Mon cor sospira.

[Segueixen 7 cobles de 8 versos en el mateix ^{metre} metre. -
 Una fusta representant la verge Maria entronitzada. -
 En quart; una fulla amb les columnes, Metres gòtics, -
 Sense Mar ni any, però València].

5 D. Cobles a lo divino al to de heren bon
amich.

Planyeu-me los meus amichs

Lo que m' volen be de cos
y consideren ma vida
Quanta pena he suprida
Per a be del pecador (bis)
Ab Micaëcia, en Barcelona, per Hieron Marga-
rit, 1625.

57. Cobles a lo divino, al to de la
Guimbarda, çò es, id' En Valentí.

Per Joan Ferrer, de Sant Felin de
Guipols, en Barcelona, per Sebastià
y Jaume Mathévat. Any MD. XXXV.

Si consideren
En la vida mia

Lo treball, que'm day
Pena m'he sufrida

52. Casament de Nostra Senyora y la
Nativitat del Senyor y la adoració
dels Preys, al to de Tarantana Tarara?
Compost per Rafel Ribella, de Barcelona.
— Barcelona, per Sebastia y Jansone Ma-
thebat. Any 1627. [Dos ungates alusiu-
ves en la portada. 2 folis a ^{dues} columnes]

La canya florida
De Joseph disxós

Lo feu per ventura
De Maria expós...

55tes Refranes en vers catalan (3959). Prohemium
 B. Daquell poch, opus B. Amor di donzella D. vos
vostres refranis, Bon fine est carmen B. les fer-
tes VI aliud. D. dame nuera, Costó en Tarragona
 2 dineros por Agosto de 1513. En h' 2. ed. 1)

12. A la fi del cançoner de l'ateneu es troba un
 altre ~~text~~ d'aquesta mateixa col·lecció de Refranes.
 Vegeu el nostre Catàleg dels manuscrits de
l'Ateneu Barcelonès, 1902, p. 56, 221, (fol. 235va)
Daquell poch espay que tristor consent. És una
 cobla de 10 versos, en que l'autor ~~se~~ ^{incògnit} operen

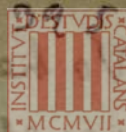
la col·lecció de refrans a una noble dama.

Et el primer és així: "Amor de Donzella (5
aygua en ~~sa~~ Gistella - El de l'Almanen és incomplet
per haver-se avencat alguns fulls, no acaba. El des-
rer que es conserva Tenir-hi deus por | dolor any
al cor. L'imprès d'en Ferran Colom devia esser
complet per que acaba vostres refrans. En la Biblio-
grafia de 1914 es podrà consultar la sigla L, que
representa, per nosaltres, el cançoner del Calaner Bar-
celonès,

~~No heu esmentat les dues còpies de l'Ortigueu, perquè no m'he figura-
t que ha encara alguna que obra rimada popular
com és ara el Testament d'en Bernat Serradell, publicat
de Janer-Mars de 1915, pp. 1-1-35.~~
~~que estarien estudiant a la p. 1. Les obres de
de l'Ortigueu les heu reunides el nostre i estudies~~

No hem esmentat ~~els dos textos~~ ^{les dues edicions} diferents d'obres d'En Miquel Ortigas que es retroben en el Catàleg d'En Colom perquè d'un examen rapid no ens ha semblat que ~~que~~ continguessin obres noves que fossin ^{no} contingudes en les classificades entre les obres d'En Miquel Ortigas aportades en el Cançoner devot d'aquell prolífic autor que l'amis Sr. R. Miquel y Planas en el Cançoner devot d'En Miquel Ortigas, publicat per aquest bon amic en la "Bibliofilia" de Janer-Marg de 1915, pp. 1-55. El nº 3951 de Catàleg de Colom va servir-li de base per ~~se~~ comentar Cançoner devot. És singular que no s'hagi trobat l'edició ~~de l'edició de~~ febrer 1512 i ni la Rosenbach de 1517, que per força ha de importar un altre número en el Catàleg Colom, ^{al qual} ~~que~~ ^{no sabem} ~~no~~ de registre no sabem. En parlar de l'edició Rosenbach de 1517: Trobo una nota antiga "Tambien poseyo D. Hernandez la edició Quin

Barcelonesa de 1512 y la registró con el num. 285

Arxiu de
l'Institut
d'Estudis
Catalans

Col·loqui de Dame

Quartells a - S recte
i verso.

DA Jordi Furió

E. Granados, 40

19 Setembre 1960

Bon amic Rubió! L'organisme al qual
 ha de transmetre els originals corregits abans
 capítols VII, VIII ~~et~~ IX e Editorial
alpha, s.a. via Llagetana, 30, 7^e

28, telèfon 25214. Si te rest
 el cap X (Angels March) pot ajudar-te
 to.

Ens comve' que Tingrien allí la major
 partida de feina feta i sen abra de sempre
 Gini
 J. M. T.

V aig tenir un desent: El Colloqui

Pel que dic en el text s'hauria d'intercalar a al
 de l'últim capítol (Dolze ~~XVII~~)

He trobat el pleg original d'En Pere Miquel
Carbonell i però tot son d'obra sencera de Ferrando May
 ge contra natura i la de Maternat Torres capítol
 del Adhucaria de Tarragona

23 setembre

Givri

X¹. 52 (fol. 205-225). - Colloqui

reconament fet per entre dues dames,
 La bona casada. l'altre de condició beata.
 al qual colloqui se aplica una altra
 dama vidua. Lo qual hoixit per un vellet
 fons descrit per ell lo reconar de quiscuna,
 començant a parlar ell en stil de sembrants
 paraules. 2).

Divendres sant.

die honest de dol e plorant.

Al present. Segures a nolla regala. 2.
 esdevant.

Vegen R. Miquel y Planas. Cançons satíriques valencianes.
 pp. 265-280.

En publicar En Bribena els seus fragments
 dels Sardinet d'Orats (Revista de Catalunya,
 en 1897 ^{va} ~~fa~~ fer constar que el suposava escriu-
 re en el segle XVe al XVIe. Molts textos perta-
 nyen al segle XVe i segle : El Romiatz a Jerusa-
 lem En Guillem Oliver surt de Barcelona el primer
 de març de 1454. En Romeu lull ^{poeta} ~~poeta~~
 en diverses llengües, va morir en ¹⁴⁸⁴ ~~1484~~
~~abandonat en diverses~~ essent canceller en capi-
 tent-li ^{la ciutat} un enterrament extraordinari. El
 copista al notari Narcís Gual, dues ve-
 gades declara que escriu en 1485. El suc-
 ceïa és que l'escriptor devia deure

planes blanques
 i per omplir ulterriorment. Podria succeir
 un Copista del segle XVIe devia omplir totes
 les planes deixades en blanc, possiblement, per En
 Final. Ara bé, un dels textos que té, però no
 saltire, un marcat caracter del segle XVIe és
 el Colloqui. I ~~les altres~~ En Francesc Alegre, que
 contenen les obres d'En Francesc ^{les obres} que tenen un aspecte sem-
 blant al del Colloqui en el Jardinet; nosaltres tenim
 la idea que si una obra ha estat ^{reproduïda} ~~redactada~~ des de
 el segle XV fins al Colloqui i les obres d'En Fran-
 cesc Alegre que, en el Jardinet, ^{manuscrit} ~~tenen~~ característiques
~~molts~~ ^{molts} ~~per~~ ^{per} ~~materia~~ ^{materia} ~~inter~~ ^{inter} idèntiques. ○
 Tota aquesta llarga obra està en codexada i en

No cal dir que algunes d'aquestes obres
 són també manuscrites de segle XVI

roman anònima. L'indispensable mila?
va fer un curt i substancios examen. (Al
11 p. 12). — Continuem la introducció a ratlla
seguida i "S'indica en la Sen. Per esaltar aquell gran
preu que en lo sermó Y en l'amarga Passió per
Gran Johan Del alt Sengre qui nostre dan
respirar. Podent-ho mils testificar Totam inest, (la
San legim que for l'ur sport que lo restant). Jo vin re-
nir, a poch instant, Una casada, De la bellesa
La pur corada, molt galana: No us pensen
que for camerrassa En dir-se al l'ayre, Ni
lo seu gentil donayre Ja no'm per guerra,
Jo fer-me lo ulls en terra, Fent gran labor, Al
dit nostre Redemptor De la bellesa, Nores menys

de sa prohesa De pompa vana Qu'en
vestir ~~de~~ avens e cara Tristany aduhia
Sols dos servidors aduhia Ab dones dues Ab
dones dues Ben vestida, no pas nees, ~~Peto~~
~~Sit~~ De negre toles; Ja'm semblava ver
les gotes Regar les galtes D'aquell gran plor que
nostres faltas Aquell jorn crema: Ab la
Honestat extrema Que demostrava, Jo creguí
que ~~demostrava~~ penetrava Lo primer noble. De
porant a punt lo poble, Vei mi tench via; Jo, totat,
que per sa ~~virtut~~, Sentim de costa Una senyora
disposta y de manera Tant gentil y falaguera,
D'estat beata, Tant devota y a Deu grata, Se-
gon crehença De mi que, per menys ofensa,

m'era retret En hun pobre rechner Per D
servir, y parant legir Hores digne, A la m
semblà benigne Fay acullent; y, tocant del sen
timent que horyrien ~~Per~~ les coses que notarien
Si fossen just, y, attenent que tal ajust ho
mon trencava, Febram pris, que no pensava
Si'm donàs vela. Mas malvat, que en vela
Les bones pensar, ~~Per~~ a portava les grans deffen-
tes De mon passatge? — Hem copiat tota la
introducció del vellest, pel xer interès. De
tots els ~~Parla la~~ casada interlocutors, no més
entpararen el primer i explicarem el demés.

Parla la casada.

Any, senyora! lo meu linatge

- ~~Et~~ - Dlx la Casada -

Ab molta bella col·lellada!

~~En~~ En grans batalles.

Hin ~~se~~ ~~se~~ les cinc gramalles

De la Cintar,

E però se han perpetuat

Diners, favor.

Quels més galants passen dolor

Per mi, mesquina!"

S'entreté ^{en enumerar} ~~fraga~~ les perfeccions del cors:

carnes, braços, peus, mans; parla de les seves joies,
 que desceia, les seves mit camises i robes de tota ^{mena} la
 untes cosa que la fa viure amb pena i desdany és el
 marit vell. Solament desitja que es mori depressa.

Parla la Beata.

Respon la Beata, presta:
"Sanyora dolça!"

Esta que entra, com respolça
Barbadament!

Son marit angl y consent?
Com Deu és Deu,

En aquests banchs que ven, aeu
Sol ~~tan~~ me bat quatre;

Los restants, poden combatre

En la Turquia.

Mac morran de xanencia

mentre vi la hage".

La Beata diu coses tan cruas, que ne es poden copiar.

Les que disposen d'ella és la clereia, els capellans, Sen, els canonges i àdhuc el bisbe. Ella mai s'accontenta mai resta satisfeta. Els que beuen els surt ^{ve} per la boca.

Parla la Casada, amb l'objecte de presentar La Vidua, de la qual ne deu coses tan ~~boniques~~ ^{boniques} que no son per a res produir.

Parla la Vidua ✓
 Dir la Vidua "¡Bajay perdó,
 Senyores belles!
 Per fugir d'aquelles velles
 Me'n aniré!
 Començen de soci
 De algeria

No's fa ser en lo carrer,
Que no'n senta;
Passant, de seny m'an dar spenta
Les alcarotes! ».

Araba de la regient ~~arabica~~ a manera:
Pel celler vessar lo vi
Del homens richs;
Mages, ^{malls} ~~pichs~~, parpals e pichs
Se'n t'esperian;
D'aquest ~~tro~~ s'espantaran
Tots los de Morja,
Que sentiran la terga Troya
Destronida ».

Parla la Beata. Comença així:

« Molt ve sou enfalorida!

— Dio la Beata —

La kuma se qu'és vella nata,

y molt sabuda:

no y renech de la barbuda,
matzinera,

Gosa rorda y xudera

Si be par manca;

Ab mi per gran amistança
Per trabar-me .»

acaba:

La campana qui no té
Batalh, es vana,

Y, per guardar, carcal demana

La dura falda.

Parla la Eurada.

Per si jo port la ~~falda~~ larga falda Per no ser
vista, — Dir la Eurada — no res menys blanca
lida. E vaig sempre a perdonances, — A fires,
balls, plaer e dances, De les primeres; Del ball
hisch de les darreres, Y de la sgleya; Ara és mort
hu que m'ho feya, Y com be, trista! Tal
tenia lo matras Per spadar, E lo garrot per
spadar Pastell e sachos! (Prengam lunx que
l'Ardiacha Es ja en tronc, E lo seu bordó per
lo Passi). Havem vist Joan Boccassó Quant

mal ~~be~~ dir De nosaltres? Si és partir,
la Corvacho! Tant ne té con ~~hann~~ gran mala!
La ~~car~~ de la spasa; Sem rahó tantost embaga:
No fos avor! Mas tal home fa a comportar, Si fo
lebrós (Aquest Parré és envejós! Sigam les bases.)
3 va dotze almaratxes...». i va seguint en aquest to o
pitjor en el seu més llarg parlament. — Parla la Viuda.
« Ab gran sospir, després la Viuda: « Ay, amiga! Vos
parlau com dona antiga i molt perfecta: No viu jo
mes dona discreta als pens vos fets. ». Segueix dient
que, dedica a la creació, constant encara coses fortes.
Parla la Beata? Yo prech destrals la pich, « diu la
Beata — A l'encontra de la gabata que amarch
los llops! — — — ». — Parla la veller. Yo lavoro, me
molt que viu de fallonia, diu: « Call vostra senyoria!

Sempre bones, Mes gentils ~~entre~~ entre les dones
noble strada, Y apendren passar lo vado
mon corrupta. Y en asso' no poren dupte, Puy
no es dia sino d'obrar ab pensa pia, Y reduhir
Los scars a lo morir Del que ha fet en ha por;
E dar-nos ha lo benifet, Com li plaurà.

a chor adrelen tota mena d'insults al Vellat;
en acabat alguna de per si; però entre les altres qui
bat el record sobre els insults al Vellat, ^{Ex. la Casada.} El els re-
pon així: Parla la Vellat. Los circumstants, sentint
lo bull d'aquesta fama, Pensant que ja les enija-
va Me feren guerra ~~Qual may senti~~ E'm sega-
ren ab tal serra Qual may sentí, Com per hui
sarrabi O renegat. Jo, qui'm vin aví blas-
mat Com mal miren, Digué dins mi, ^{Vonit}

me
na referit Callan, després, ^{donc veig reflectir} per fret i calor,
mor defallits, Però Nil amics a mon Denge
Y en l'antropall, que lluny no eren, ab'orits!
levaren, Y humilment acataven Lo Crucifixi.
Yo, qui que era indici Que lo sermó Era en
declinació, Tot m'alegrí. — Pren comiat la sa-
sada. « Ay, senyora! com m'esparanta La partida!
Mig jorn es, e ja finida La processió, I al l'Ofici,
Lo sermó. Veu-me aquí, a tot vostre plazer Vostre
sa? ». Responen la Vinda e la Beata. " Deu e
la Verge Maria — digueren elles — Vos do salut a mar-
velles, Com afectam, Ni pus ni menys que desitjan
a coses mortals, de nos manau, que jo som un
tres: Bona, veni fi; I quia Deu vostre camí
per a tots temps? ».

Parla la Viuda, repassant la Casada " 11

n'han los munts de fens. Qui stan al mir; - Dig
la Viuda - quant d'atzur s'a carregat! Cora de
moch salut La entrecuyada! i ven vista la ro
provada Qual vida mena? i així seguint en el
matern ti. — Parla la Beata. "Be W den anar
tes de cricha, - Dig la Beata - y diu que tot lo
mon relata Bea sa volensa! i ves james semblant
fallensa e oradura? i seguint per l'estil. — Par
la la Viuda. La Viuda diu: " La ~~tot~~ velana sa!
y que pot dir, Sino ~~que~~ no'l que ella ven florir
com envejosa? i i encara n'hi ha més. —
Parla la Beata, "No faren rons' i que deves;
Dig la Beata - Ven allí Na Damiana Que, ab 22,

mananes Corregue ab ven d'allasces. La Venda
a votz. ... — Preu comiat la Venda. La Venda
dix: « Molt me comen de mi, senyora; Si be parten-
ga mentrenyora massa greument, Veu-me a vos-
bre manament y a vos subjecta. — La Beata
Certa us far, sens ficio — Dix la Beata — No'm
lan gossa dala com ~~tot~~ sou vos; Mes qui gent
serve lo cor, y de virtut, a tot lo mon vol per traher,
Hon no'u merecha. Jesuchrist la vida us crent
en Sanitat, y us daltà la sanitat de Paradis!!
— Parla la Beata, repassant la Venda. La des-
danyora, La Beata bellugosa, cridant l'esclava,
Que li dix: Com se'n va brava Esta leona! Dur
li toras ab una fons d'ins ra pastera! Ab ulls

fetillera « poch entesa... » Parla de la zeva
 i acaba d'una manera interessant: « Y qu'è en cas
 Sino una foguent paella De ver? Son marit,
 ja 'l conegui? En Sonxo Caldes i Que ha ob
 la vinda faldes Ab la masquara, Ni li argua
 de atzabara Ab l'argentada? Any de negre
 zamarrado Senyal adunya, capó fer, lega tarta-
 ga, « rot de cell! Va, cridam lo Cabiscot! Digne
 que vinga ». — Lo Cabiscot. Que li dir! Den vos
 mantingua. Senyora bona: Vostra fama desengana
 los malparlers; Ya bones son arnes Ben acurat, Que
 damana sortie Astat E gran valor. Veu-me vostre
 fins a la mort ». — Parla lo Vellet fent fi.
 Yo, tement que mala sort No'm pot fallida, Y sobre
 no fos finit Tal parlament, Tingun la via prestament
 ven mon alberch; ~~Heu dit~~ ^{gires} ~~esta entesa~~ ^{esta entesa} ~~per am...~~

malera afortunat En d'un pobre rethorner Pe
Deu servir. Y part levant lo seu legir H'ora
A la que'm p semblà benigne Fuy acullent; Y,
tocant del sentiment Que hoyren, Cosen que sol
tallen Si fosen just Y, atenent que tal ajust
La mon trencava, Febra'm pres, que no pensava
Si'm

Hora me venen atan entorn Per malaltia
En Miguel a preguntat si en Sango Caden,
tindria alguna cosa a fer ab Ma Caden a l'a
Corolla. En tot i si aquesta estructura per cost,
la vida romania que la Vida me la Cade
2a.

